Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

None of the rare & curious Specimens of early Typography contained in this Vol. noticed by Brunet –
Rodd London 1846 $ 5A, NO

4
11757

~~287~~ ~~5477~~

4

168.
g 30. 1-3

1). CA 1521 (II)
2). CA. 1436
3). Cf II
2676
KCI 810b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Contained in this Vol.

168
G 30 ~~78~~
1-3

1. Proverbia Senece Printed at Daventry 1491
Panzer Vol 4. P. 287. No. 55.
2. Paulus Pompilius de Vita Senecæ
Panzer Vol 2. P. 498. No. 454
3. Gerson de preceptis Decalogi
Panzer. Vol 4. P. 133. No 546
4. Collationes quas dicuntur Regis Salomon
Daventry by Jacob de Breda.
5. Augustinus de Virtute Psalmorum
with a M.S. Index to the Salomo-
Panzer Vol 1. P. 14. No 102

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Prouerbia Senecē

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 'S GRAVENHAGE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

¶ Incipiūt ꝑuerbia Senece ſc̄dꝫ ordīeꝫ alphabeti

A

Lienū eſt om̄e quicq̄d optādo eueīt Ab altero expectes alteri qd̓ feceris Animꝰ vereri q̄ ſcit. ſcit tutꝰ aggredi. Auxilia humilia firma ꝯſenſus facit Amor aīmi arbit̄o ſumit̄ nō ponit̄. aut amat aut odit mulier. nihil ē terciū Ad triſtem ꝑtem ſtrēnua ſuſpitio debet̄. Ames ꝑentem ſi equꝰ es Aſpicere oportet qd̓ poſſis ꝑdere. Amici vicia ſi fers. facis tua. Alieni hoī ingenuo acerba ē ſeruitꝰ Abſentē ledit q̄ cū ebrio litigat Amās iratꝰ multa mētit̄ ſibi auarꝰ ipe miſerie cā eſt ſue. amās qd̓ ſcit. qd̓ ſapiat nō videt. amās qd̓ ſuſpicat̄ vigilās. ſomniat ad calamitatē q̄libet rumor valet amor extorq̄ri nō p̄t. ſꝫ elabi p̄t. ab amāte lachrymis redimimꝰ iracūdiā apte cū eſt mala mulier. tū demū eſt bona auarꝫ facile capias vbi nō ſis idē amare ꝛ ſape vix a deo ꝯcedit̄ auarꝰ niſi cū morit̄. nihil recte facit aſtute crines dū celātur etas indicat̄ auarꝰ dāno potiꝰ q̄ꝫ ſapiēs dolet auaro q̄d mali optes niſi vt viuat diu aīo dolēti nihil oꝫ credere alienis nob̄ nr̄m plus alijs placet. amare iuueni fructꝰ ē. crimē ſeni anꝰ cū ludit morti delicias facit amoris vulnꝰ idē q̄ ſanat. facit ad penitēdū ꝑperat cito q̄ iudicat amicos res optīe parāt. aduerſe ꝓbāt aleator q̄ꝫto in arte ē maior tāto eſt neq̄or. amor ocioſo cā ſollicitudis ē aberrare a fortuna tua nō potes. obſidet te. ꝛ q̄cūq̄ꝫ deſcēderis. magno apparatu ſequit̄ acerrima ṽtus ē. quā vltia nccitas excutit agat ꝑnceps curā nō tm̄ ſalutis. ſꝫ honeſte cicatricis. a duabꝰ cauſis p̄ſtare ꝑnceps ſolet. ſi aut ſe vīdicat. aut aliū

B

Is ē gratū qd̓ opꝰ eſt. ſi vltro offeras. Bonaꝝ reꝝ ꝯſuetudo peſſima ē Bn̄ficiū qui dare neſcit. iniuſte petit. Bonū eſt fugiēda aſpicere in alieno malo Bn̄ficiū accipe. libertatē vēdere eſt Bona nemī hora ē. vt nō alicui ſit mala Bis em̄ eſt mori. alterīꝰ arbitrio mori Bn̄ficia plura recepit. q̄ ſcit reddere Bis peccas cum peccāti obſeq̄ū accōmodas Bonꝰ animꝰ leſus. grauīꝰ multo iraſcit̄. Bona mors ē homī. vite q̄ extīguit mala Bn̄ficiū dando accepit. q̄ digno dedit Blāda nō impio ſit dulcis venus Bonꝰ animꝰ nunq̄ꝫ errāti obſeq̄ū accōmodat Bn̄ficiū q̄ ſe dediſſe dicit. petit. Beniuoli ꝯiūctio animi maxia eſt ꝯgnatio Bn̄ficiū ſepe dare. docē ē reddere Bonitatis ṽba mutare maior malicia eſt. Bona opinio hoī tutior pecunia eſt. Bonum quod ſupprimitur nequaq̄ꝫ extinguitur Bis vincit. q̄ ſeſe vincit in victoria benignus etiā dandi cauſaꝫ co

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

gitat: bis interimitur. qui ſuis armis perit. bene dormit q̄ nō ſentit
quā male dormiat. bonoꝝ crimē eſt officioſus miſer bona fama in
tenebris ꝓprium ſplendorē obtinet bene cogitata ſi excidūt. nō occi
dunt bene ꝑdit nummos iudici cū dat noces bonis nocet. q̄ malꝫ
parcit. bonus iudex eſt. qui nouit diſpēſare qđ dandū eſt ⁊ quatenꝰ. bo
ne iuſticie ꝓrimꝰ modꝰ eſt ſeueritas beneficiū eſt eo carere. qđ inuitꝰ
poſſideas beneficiū eſt ſemꝑ riddere bonitatis ỽba. bonū eſt reddere
bonitatis ỽba bonū eſt reddere bona ỽba etiā inimicis. bona q̄ veni-
unt. niſi ſuſtineant cadunt vt opprimant bona imperāte aīa. eſt pe
cunia bonū ad virū. cito morit iracūdia breue mēs ipa eſt memo-
ria iracūdie. bona turpitudo eſt. que ꝑiculū vindicat bona cōparat
p̄ſidia miſericordia. beneficium dignis vbi des: oīes obligas.

C

Onſeruamꝰ vicia ſerimus niſi reprehendimꝰ. Crudelis in re
aduerſa obiurgatō Cauēdi nulli eſt dimittēda occaſio Cui
ſemꝑ dederis. vbi negas rape dicere. Crudelem medicū intemꝑans
facit eger Cuiꝰ mortem amici expectāt. vitā oderūt. Cum īimi-
co nemo in grām cito redit Citiꝰ venit ꝑiculū cū ꝯtēnit Caſta ad
virum matrona parēdo imperat Cita ignominia fit ſuꝑbi gloria
Cōſilio meliꝰ vicas quā iracūdia Cuiuis dolori remediū eſt patiētia
Cum vicia ꝓſunt peccat q̄ recte facit. Cōtumeliam nec fortis p̄t. nec
ingenuꝰ pati Cōſcientiā amici nulliꝰ inuenit lingua p̄ceps Cōtē-
ni eſt leuius quam ſtulticia ꝑcuti. Comes facundꝰ in via ꝓ vehiculo ē
Cito improborū leta ad ꝑniciē cadunt. Crimen telinquit vite. qui
mortem appetit. Clementia in quācūqꝫ domum venerit. felicem eam
tranquillamqꝫ preſtabit. Clementia eſt temperantia animi in po-
teſtate vlciſcendi Clementia eſt leuitas ſuperioris aduerſus inferio-
rem. Conſuetudo peccandi. multitudinem fecit peccātium

D

Iſcupulus eſt prioris. poſterior dies Damnare eſt obiurgare
cum auxilio opus eſt. Diu apparandum eſt bellum vt vin-
cas celerius. Dixeris maledicta. cum ingratum hominem dixeris
De inimico non loquaris malum. ſi cogites. Deliberare vtilia
mora eſt tutiſſima. Dolor decreſcit. vbi quo creſcat non habet.
Dediſcere flere feminam eſt mendacium. Diſcordia fit charior
concordia. Deliberandum eſt diu quicquid ſtatuendum eſt ſemel.
Difficilem habere oportet aurem ad crimina. Dum eſt vita grata
mortis conditio eſt optima. Damnum appellandum eſt cum

mala fama lucrum. Ducis in cõſilio poſita eſt ꝟtus militũ Dies
qđ donat timeas cito raptura venit. Dimiſſuȝ qđ uaſcit̃ nõ admittit
Difficiliꝰ eſt moderari. vbi dolori debet̃ vltio quã vbi exemplo

E

Tiam innocẽtes cogit mẽtiri dolor. Etiã pctõ recte pſtat̃ fi-
des Etiã celeritas in deſiderio mora eſt Ex vicio alteriꝰ ſapi-
ens ſuũ emẽdat Et deeſt ⁊ ſupat miſeris cogitatio Etiã obliuiſci
qđ ſcis. interdũ expedit Ex hominũ queſtu. fcã ẽ fortuna dea Ef-
fugere cupiditatẽ regnũ ẽ inuenire. Exul cui nuſq̃ȝ domꝰ eſt. ſine
ſepulchro ẽ tãq̃ȝ mortuꝰ Et q̇ faciũt donũ. odiũt iniuriã Eripe
telũ ⁊ nõ dare irato decet Exiliũ pati. eſt patrie ſede gñare Etiaȝ
capillus vnꝰ habet vmbrã ſuã En quã miſeꝝ ẽ fieri. metuẽdo ſermũ
Etiã hoſti ẽ equꝰ. qui habet in ꝯſilio fidẽ Excelſis malis faciliꝰ ca-
ſus nocet Errat ſi q̇s exiſtimat tutũ diu eẽ regẽ Ex ſeua aĩaduer-
ſione nulli regi gloria ẽ. Euadere pñt puſilla mala ⁊ ꝑ ꝟba dare in
gẽtibꝰ obuiã itur Excuſatõem q̇rere viciũ ẽ. oĩa ad deũ relinque.
Elemoſina nõ tã accipiẽtibꝰ quã dantibꝰ prodeſt Ex ſpe pmij. ſolati
um fit laboris

F

Idẽ q̇ ꝑdit. ſe ſeruat in reliquũ Fortuna cũ blãdit̃. captatũ ve
nit Fortunã citiꝰ repies. quã retineas. Formaſa facies muta
ꝯmẽdatio eẽ Fruſtra rogat̃. q̇ miſereri nõ pt Fortuna vñ aliq̇d fre
git. caſus ẽ fraus ẽ accipe qđ nõ poſſis reddere fortuna nimiũ quẽ
fouet. ſtultũ facit. fatet̃ facinꝰis. q̇ iudiciũ fugit felix imꝓbitas.
optimoꝝ ẽ calamitas feras nõ culpas. qđ ĩmutari nõ pt. futura pu
gnãt. nec ſe ſupari ſinũt. furor fit. leſa ſepiꝰ patiẽtia ficta cito ad na
turã ſuã recidũt. fidẽ q̇ ꝑdit nihil pt vltra ꝑdẽ facilitas aĩmi. ad ꝑ
tem ſtulticie rapit. fides vnanima vnde abijt nunq̃ȝ redit fidem
nemo vnq̃ȝ ꝑdit. niſi q̇ nõ hȝ. fortuna obeſſe nulli ꝯtenta eſt ſemel:
fulmen eſt vbi cũ ptãte iracundia habitat. fruſtra cum ad ſenectu-
tem ventum eſt repetes adoleſcentiam. falſum maledictum. mali-
uolum mendacium eſt. femine naturam regere deſperate odium eſt
feras difficilia. vt facilia leuius feras. fortuna nemini plus. quam
conſilium valet. fortuna vitrea eſt. que cum tantũ ſplendet frangit̃
feras quod ledit. vt quod prodeſt perferas facit gratum fortuna
quem nemo videt. facilius priuatis ignoſcitur. pertinaciter iudican-
tibus. frequens vindicta. paucorum odium reprimit. omnium ir-
ritat.

G

Raue preiudicium eſt. quod iudicium non hȝ .Grauiſſima
eſt probi hominis iracundia. Grauis animi pena eſt. quem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

poſt factum penitet. Grauis animus dubiam nō habet ſentētiam Graue eſt malum om̄e. qđ ſub aſpectu latet Grauiꝰ nocet. qđcunqꝫ inexptum accidit Grauior eſt inimicꝰ. qui latet in pectore Grauiſſimū eſt impium ꝯſuetudinis Graue crimē etiā cū dcm̄ eſt leuiter nocet Grauis a magnis ad maiora fit.

H

Eu quā difficilis eſt glorie cuſtodia. Homo extra corpꝰ ſuū eſt cū iraſcit̄. Heu quā timidꝰ q̄ ſe mori tutū putat. Hō q̄ in homie calamitoſo ē miſericors meminit ſui Honeſta turpitudo ē mori ꝑ bona cauſa Habet in aduerſis auxilia. q̄ ꝯmodat in ſecūdis; Heu quā miſer̄ eſt diſcere ſeruire. vbi ſis doctꝰ dominari Heu quā miſer̄ eſt eſt fieri metuēdo ſenem Heu quā miſer̄ eſt ab illo ledi. de quo nō poſſis ſaluari Hoīem expiri multa. pauptas iubet Heu quā penitēda incurrūt viuēdo diu Habet ſuū venenū. blāda oratō Homo totiēs morit̄ quotiēs amittit ſuos. Homo ſemꝑ in ſe aliud fert in alterū aliud cogitat Honeſtꝰ timor. alterū patrimoniū eſt Homo neſcit ſi ſine dolore fortunam inuenit Honeſte ſerpit. q̄ ſuccumbit tempori. Homo vite cōmodatus eſt. nō donatꝰ. Heres fictus. ſub perſona riſus eſt Heredem ſcire vtilius eſt. q̄ꝫ querere Habent locum maledicti crebre nuptie Hec clementia principem decet. vt quocūqꝫ venerit māſuetiora oīa faciat Haud minꝰ turpia ſunt p̄ncipi multa ſupplicia q̄ꝫ medico funera

I

Nferior horreſcit. quicquid peccat ſuperior. Inimicum vlciſci. vitam accipere eſt alteram. Id agas. ne quis merito tuo te oderit. Inuitum cum retineas. exire incitas ingenuitatem ledis cum indignum rogas In nullo auarus bonus eſt. in ſe peſſimus. Inopi beneficium bis dat. qui dat celeriter Inopie parua deſunt. auaricie omnia. Inſtructa inopia eſt. in diuitijs cupiditas In ſe vitat culpam qui peccatum preterit Iucundum nihil eſt. niſi quod reficit varietas Ingenuitas non recipit contumeliam. Impune peccat in deū. qui peccat rarior. Ingratus vnus miſerijs. omnibꝰ nocet. In miſeri vita. contumelia eſt. Ita amicum habeas. poſſe vt facile fieri hunc inimicum putes. Inuidiaꝫ ferre. aut fortꝫ. aut felix poteſt. in timore ſemper mendax iracundia eſt. Inuidia tacite. ſed minute iraſcitur. Iratū breuiter vites. ſed inimicū diu Iniuriarum remedium eſt obliuio Iracundiam qui vincit hoſtem ſuperat maximum Iocum qui tacet crimen facit acrius. In malis ſperare bonum niſi innocens nemo ſolet. In vindicando crīminoſa eſt cele

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

ritas. Inhoneſta res eſt ſuos vincere. ſatis eſt potuiſſe punire. Ima-
go animi ſermo eſt. qualis eſt vir talis oratio. In felicitate ſe erige-
re eſt felicitatem ſubmittere. In felice felicitas eſt innocentia. neq̄-
cia ipa pena ſui eſt. inimicum q̄ꝫuis humilem. docti eſt timere In ca
lamitoſo riſus etiam iniuria eſt. iudex damnatur. cum nocens abſol-
uitur. Ignoſcere humanum eſt. vbi pudet cui ignoſcitur. In re
bus dubijs plurima eſt audacia. Illo nocens ſe damnat quo peccat
die Ita crede amico. ne ſit inimico locus. Iratus etiā facinꝰ conſili-
um putat Inuidia id loquitur. nō q̄d expedit Irritare ē calamita-
tem. cum te felicem vocaueris. Ius ſupra oēm iniuriam poſitum ſci-
as. Imbecillos oculos eſſe. qui ad alienā lippitudinē ſuffundunt

L

Loco ignominie eſt. apud indignū dignitas. Laus noua vbi o-
ritur. etiam vetus admittitur. Leſo doloris remediū inimici
dolor. Leuis eſt fortuna. q̄ cito repoſcit quod dedit Lex vniuerſa
lis. que iubet naſci ⁊ mori. Lucrum ſine damno alterius fieri nō pōt
Laſciuia ⁊ laus. nunq̄ꝫ habent cōcordātiam. Legē nocēs veret. for-
tunā innocēs Libido indiciū eſt q̄ leuitas ſapit. Libido etiā cunc-
tos ſub vultu domat. Laxa crudelitas. non eſt vocāda clemētia

M

Malignū fieri maxime ingrati docēt. Multis minat. q̄ vni facit
iniuriā Mora ōis odio eſt. ſed facit ſapiam. Mali cā eſt. qui
requirit miſericordiam Mori eſt felicis. anteq̄ꝫ mortem inuocet
Miſerum ē a rege cogi. q̄d cupias loqui. Miſerrima eſt fortuna. q̄
inimico caret. Malus eſt vocandus. qui ſua eſt cauſā bonꝰ. Mōſtro
ſilis eſt. auaricia vnica. Malis diſplicere. laudari eſt. Malus vbi
bonum ſe ſimulat. tūc eſt peſſimus Metus dū venit habet ſonus
locū. Mori neceſſe eſt. ſed nō quotiēs volueris Male gerit. quic-
quid gerit fortune fide. Mortuo qui mittit munꝰ nihil dat illi. ſibi
adimit. Minor eſt q̄ꝫ ſeruꝰ dn̄s. q̄ ſeruos timet. Magis heres fi-
dus naſcit. q̄ꝫ ſcribitur Malos in ꝯſilio femine vincūt viros Ma
la eſt volūtas. ad alienum ꝯſueſcere. Maxime cū p̄iculo cuſtoditur
q̄d multis placet. Mala eſt medicina. vbi aliquid nature perit
Male nature. nunq̄ꝫ doctrina indigent Miſeriam neſcire. ſine pe
riculo ē viuē. Male viuūt q̄ ſe ſp̄ victuros putant. Maledictū inter
p̄tando facies acriꝰ. Male ſecū agit eger. medicū q̄ heredē facit
Minus decipitur. cui negatur celeriter. Mutat ſe bonitas cum irri-
tatur iniuria Mulier cum ſola cogitat male cogitat. Male face-
re qui vult. nuſq̄ꝫ cauſam inuenit. Maliuolus ſemper ſua natura

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

veſcitur. Multos timere habēt. que multi timent. Male imperā do. ſummum imperium amittitur. Mulier que nubit multis. nō placet. Miſera eſt egritudo animi. ob alienarum ſpeciem miſeriaruꝫ

Miſericordia non cauſam ſed fortunam ſpectat Magna fortuna. magnos animos decet. Magni animi eſt proprium eſſe ⁊ tranquillū ⁊ iniurias atqꝫ offenſiones ſemꝑ deſpicere Muliebre eſt furere in ira. Miſericordia ē vicina miſerie. habet em̄ aliquid trahitqꝫ ex ea. Malo veris offendere q̄ꝫ placere adulando. Morbum eē ſcias nō hilaritatem ſꝑ arridere ridentibus. ⁊ ab omnium eſtimatōne ipſum quoqꝫ os deducere.

N

Jhil agere ſemꝑ infelici eſt optimum. Nihil peccent oculi. ſi oculis animus imperet Nihil proprium dicas. quod mutari poſſit. Non cito ruina perit. vir ꝗ ruinam timet Nullꝰ eſt tātus. queſtus. q̄ꝫ eo qd̓ habes carere. Neſcis q̇d optes aut q̇d fugias. ita ludit dies Nunq̄ꝫ ꝑiculum ſine ꝑiculo vincit. Nulla eſt taꝫ bona fortuna. de qua nihil queri poſſis. Nuſq̄ꝫ melius morimur homines quā vbi libenter viximus Negandi cauſa auaro nunq̄ꝫ deficit. Nondum felix es. ſi nōdum te turba deridet. Nā ſi nullos inimicos tibi iniuria. multos inuidia parit. Nō em̄ aſpiciat q̄ꝫ plenas q̇ſqꝫ manus deo. ſed q̄ꝫ puras admoueat. Non em̄ aliter niſi optimus animꝰ. pulcherrimꝰ dei cultꝰ eſt Nō aliter viuas in ſolitudine. aliter in foro. Nihil petas quod negaturus es. Nihil negabis quod petiturus es. Nihil magnum eſt in rebus humanis. niſi animus magna deſpiciēs. Nihil interē quo aio facias. qd̓ feciſſe vicioſum eſt Nā facta cernunt. animꝰ nō videt Nō q̄ꝫ multis placeas ſed quibuſlibet ſtude Nequicia ip̄a pena ſui eſt. Nā mala ꝯſcīētia ſepe tuta eſt ſecura nunq̄ꝫ. Neminem cito laudaueris. Nullū putaueris eſſe locum ſine teſte. Nulla puſilla domus que multos recipit amicos. Nunq̄ꝫ ſcelus ſcelere vindicandum eſt. Nimium altercando veritas amittit. Non multum ſupra eum eminet. q̇s. cui ſe iraſcēdo exequat. Nobilis poſſeſſio ſapia ē ꝗ diſtributa ſuſcipit īcrementum auarum dedignata poſſeſſorem cito niſi publicet elabitur

Nō alia facies eſt quieti moratiqꝫ imperij. quā ſereni celi ⁊ nitent
Nullum ex omnibꝰ clemētia magis quā regē aut ꝓlatum decet.
Nemo p̄t ꝑſonā diu ferre fictam. ficta cito in naturā ſuam recidunt.
Nūq̄ꝫ liquidum ſincerūqꝫ ex turbido venit. Nullum moroſius eſt animal maioriqꝫ arte tractādum quam hō ⁊ nulli magis parcendum quam homini.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

O

OMne peccatum eſt actio· Omnis actio ē volūtaria. tā honeſta quā turpis Omne ergo pcm̄ volūtariū eſt Omittite excuſationem. nemo peccat inuitus. Omne vicium habet patrocinium ſuum. Odia multorum ſub oculo latent. Omnia tū panduntꝰ cuꝫ nō dico ſi cecideris ſed ſi titubaueris Oīs affectus hꝫ. vt in eo in q̄ ipē inſanit. in idē putet ceteros furere Oīs em̄ vitam differentes mors incerta preuenit Omnis itaqꝫ dies velut vltimus ordinandus eſt. Opinantur de te homines male ſed mali. diſplicere em̄ malis laudabile eſt. Oratorem te puta. ſi tibi ipſi quod oportet perſuaſeris. Odium oportet peccandi non metum facias. Obiurgationi ſemꝑ aliquid blande admiſce. Optimum eſt ſemꝑ ignoſcere tanq̄ꝫ ſi ipē pecces quottidie. Optimum eſt maiorū veſtigia ſeq̇. ſi recte ꝓceſſerint. Oīs doctor in vicio orōis peccās turpior ē ob hoc ꝙ in officio cuiꝰ magiſter eſſe vult labitꝰ. Omī re modrratio eſt adhibenda. q̄ ſanabilia ingenia diſtiguere a deploratis ſciat.

P

PEccādi duo ſunt genera aliud ex ꝓpoſito. aliud ex negligētia Pleriqꝫ metu ceſſant peccare nō innocētia Profecco tales timidi nō inocētes ſunt dicēdi Priuſq̄ꝫ ꝑmittas. delibres vt cū promiſeris facias ꝑus ſi negaueris feciſſe poſtea fallere ē. Propꝰ cām multa amico dab. multe etiā cauſe ꝯtra amicū Pro eo religioſior eris quo melior· Preſtabis ꝑentibꝰ pietatem ꝯgnatis dilectōnem; Preſtabis amicis fidē. oībus eq̄tatem Pacē cū omnibꝰ habeb. bellum cum vicijs Pecunie imperare oportet. nō ſeruire. Pecunia ſi vti ſcias ancilla eſt. ſi neſcias domina eſt Putandus eſt recte fortior. q̇ cupiditates tanq̄ꝫ hoſtes ſubijcit. Patria eſt vbicūqꝫ bene vixeris. Peiora ſunt tecta odia quā aperta. Propterea te loquax inimicus tutiorem quam taciturnus oſtendit Proximum ad innocentiam tenet locum verecundia ⁊ peccati confeſſio Pleriqꝫ cum ſtultis male dicunt. ipſi ſibi conuicium faciunt Perturpe eſt em̄ quod obijcitur in obijciente cognoſci. Pulcherrimum eſt omnia preſtare. nihil exigere Principium diſcordie eſt aliquid ex communi proprium facere. Pleriqꝫ famam conſcientiam pauci verentur. Parcendum eſt improbandis ciuibus. non aliter quam membris languentibus. Principium ſeuicie bellum eſt. Peſtifera vis valere ad nocendum. Prope eſt vt libenter damnet qui cito. Prope vt non damnet qui nimis. Peccandi verecundiam facit ipſa clementia regentis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Q

Uidā quoſdā occidūt inimicos. nō qꝛ habeāt. ſꝫ qꝛ metuerāt.
Quā inimicum eſt nocuiſſe. vel qꝛ oderis ledere. quāto iniquius
eſt odiſſe. quia leſeris Quam magnaꝝ virium eſt negligē ledētem
Qui em̄ vindicat· ſentit Quis ſis intereſt. nō quis haberis Quam
uis agas id vt ne q̇s merito tuo te oderit. erūt tamē qui ſemꝑ oderit
Quam magnum eſt nō laudari. ⁊ eſſe laudabilē. Qui ſuccurrē peri
turo pt. cum nō ſuccurrit occidit Quid eſt homini inimiciſſimū. al
ter hō Qui ꝓpt̄ pecunie vel libinis amorem moꝛit̄. oſtēdit ſe nunq̄ꝫ
ſui cauſa vixiſſe. Que ſunt maxime diuitie. nō deſiderare diuitias
Quis plurimū habet. is qui minimū cupit Quid eſt dare bn̄ficiū.
imitari deū Quis eſt paup. qui ſibi videt̄ dives Quidā inimici g̃
ues ſunt amici leues. Quietiſſime viuerēt hoīes in terris. ſi duo v̄
ba tollerent̄. ſcꝫ meum ⁊ tuū. Qui pauptatem timet. timid⁹ eſt.
Qd̄ tacitū eſſe vis. nemini dixeris Quō nō poteris ab alio ſilētium
exigē. ſi tibi ipſe nō preſtas. Qui equo aīo malis miſcet̄. mal⁹ eſt.
Qui ſeru⁹ crudelis eſt oſtēdit ī alijs volūtatem nō deeſſe ſꝫ ptātem
Qui ob hoc iniuriā facit qꝛ poteſt. cito deſinit qꝛ fecit Quid dulci⁹
quā habere amicū. cum quo oīa audeas Quē ſic credis vt te. cui ſic
loq̄ris quaſi tecū. Quāti tales amicos hr̄e voluerūt ⁊ ipſi tales eſſe
nō pn̄t Quō ſe fortuna ſic fauoꝛ inducit hoīem Quicq̇d equo pl⁹
futuꝝ eſt. in partē humanioꝛē inclina vel pre pōdera Quid eo infe
lici⁹. cui iam malum eſſe neceſſe eſt. Quid pt ab eo quiſquā ſperare
quē malum eſſe docuit Quo tidie damnat̄ qui ſemꝑ timet Quo
tidie eſt deterioꝛ poſterioꝛ dies.

R

Epelli hoīes facili⁹. q̄ꝫ decipi pn̄t Reſpue crudelitatem ⁊ ma
trē crudelitatis iram Re vera memoꝛia beneficioꝝ fragilis eſt
iniuriaꝝ tenax Ridiculū eſt o dij nocētes innocētiam pdere. Rex
ver⁹ eſt qui a multis timet̄ multos timet Regib⁹ eſt peius multo. q̄ꝫ
ſeruiētib⁹. Re vera qꝛ illi ſingulos iſti vniuerſos timēt. Res ipſa
vt ipſa re poſſum⁹ efficiet. ſi polliceri ꝓperam⁹ honeſta Rem maxi
mam ſibi ꝓmittit ſapiētia. vt te reducat tibi recta ingenia debilitat ve
recūdia. praua cōfirmat audacia. Res optima eſt nō ſceleratos ex
tirpare ſꝫ ſcelera. Recte parētem ⁊ miſerioꝛē laudas. qꝛ ptinet ad
gloꝛiam tuam. Res maioꝛis clemētie eſt. indulgēdo coꝛrigere pec
cata. q̄ꝫ vindicādo. Rege incolumi mens omnib⁹ vna eſt. amiſſoꝝ
pete fidem Regib⁹ certioꝛ eſt. ex māſuetudie ſecuritas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

S

Vnt quoꝝ corpꝰ innoxiū eſt. ⁊ in mille facinoꝝ furias mens ocı̄
oſa diſcurrit Si in clientelā felicis homis potētiſqꜫ ꝑueneris
aut veritas aut amicia ꝑdēda eſt. Si vis beatꝰ eſſe. cogita hoc ꝓmū
cōtemni Si multis placuerit vita tua. tibi placē nō poterit So
litudinē q̄rit. q̄ vult cū innocētibꝰ viuē Stultū eſt timē. qḋ vitari
nō p̄t Semꝑ diſſenſio ab alio īcipiat. a te recōſiliatio. Succurre
pauꝑtati amicoꝝ. īmo potiꝰ occurre Secrete admone amicos. palā
lauda Si bn̄ te inſtitueris. pudeat te fieri deteriorē Si q̇s iraſcit̄
penas ab alio expetit. a ſe exigit Seueriſſime eñ nos aduerſum pec
cātes gerimꝰ. ⁊ ipſe eadē ꝯmittimꝰ Seueritas aſſidua. amittit au
toritatē Sicut formoſa pictura ē cuiꝰ nulla ꝑs errat. ſic formoſus
hō in q̄ nulla ꝑs pctī̄s feda ē ꝑinde h̄ domi. h̄ foris. hoc oī genē vite
teneamꝰ vt nob̄ īexorabiles ſimꝰ: exorabiles illis q̄ niſi ſibi dare veniā
neſciūt. Si inuitꝰ pares ſeruꝰ es. ſi volēs miſter Scias eū mul-
tis ꝟtutibꝰ abundare. q̇ alienos amat Si īuideris maior eris. nam
qui inuidet minor eſt. Scito q̇d eſt īuidia. dolor animi ē ex alienis
cōmodis Scito eñ illud. qꝛ nulli īuidet bonitate preditꝰ Sunt
multi q̄ plurima ꝟbis. ꝯtemnūt. ſꜫ ipſa q̄ ſpernūt clam furant̄ Se
ueritatē abditam. clemētia in ꝓcinctu habet Sapiēs nihil facit qḋ
nō dꝫ. ⁊ nihil p̄termittit qḋ debet Seruis īperare moderate laus ē

T

Imidū cautum ſe vocat ſordibꝰ parcū. Tutiſſima res ē nihil
timere p̄ter deū Tene ſꝑ vocis ⁊ ſilētij tēperamētuꜫ Tamē
et in hoc incūbe. vt libētiꝰ audias quā loq̄ris. Tacere q̄ neſcit. neſcit
loqui Triſticiā ſi potes. ne admiſeris Turpe p̄bet ſpectaculū. ani
mꝰ eger Turpia ne dixeris paulatim eñ pudor reꝝ ꝑ ꝟba diſcutit̄.
Trāſibit ſermo in effectū ſi honeſta loq̄mur Tolerabilior ē qui mo
ri iubet quā qui male viuē. Tollerabilior pena ē nō poſſe viuē q̄ꜫ
neſcire Talē diligētiam exhibe in amicicijs ꝯparādis. vt incipias
amare quē deinceps poſſis odiſſe Tu ꝓmū exhibe te bonū. ⁊ ſic q̄ras
alteꝝ tui ſimilē Turpiꝰ nihil eſt quā cū eo bellū gerē. cum q̄ familia
rit̄ vixeris Tam oībꝰ ignoſcē. quā nulli crudelitas eſt Tam diu a
periculo oberit ppl̄s quā diu ſciet ferre frenos Tyrannus a rege di-
ſtat factis. nō noīe

V

Ir quiſquā in bonū niſi ex malo trāſit Vis oībꝰ eſſe notꝰ. pri
us effice vt neminē noueris Vis hr̄e honorē dabo tibi magnū
imperiū. impera tibi Vide ſi adhuc malꝰ es ſimilibꝰ parce Verꝰ
eſſe deſtitiſti. q̄re alijs locū emēdationis abſcindis Viciū prius fuit

obſeruatio nũc mos eſt Vex nõ dicimꝰ niſi audimꝰ· Utilis edu-
catio ⁊ diſciplina. mores facit Unde bona ꝯſuetudo excutẽ debet. q̃
mala inſtruxit. virilit᷑ feras q̃ neceſſe eſt. dolor patiã vincit᷑ Uerba
rebꝰ. nõ ꝑſonis accipiẽda ſunt Uires tuas amici bñficijs inimici in
iurijs ſentiãt Uita oĩs breuis eſt. ideo ĩmortalitas ē mors honeſta
Uir eſt bonꝰ qui intãtum ꝑduxit animũ ſuũ. vt nõ modo nolit pecca
re. ſꝫ etiam nõ poſſit Ut aliq̃d auri extrahamꝰ. terram ꝑuertimꝰ
Ut ſummũ bonũ occupemꝰ. ſcrutari pectꝰ piget. Uirtutẽ eſſe cuiꝰ
progreſſum videris. nõ exitum finemqꝫ deſperes Volunt homines
ita preceptum eſſe vt viuũt non ita vt preceptum eſt. Utendum
eſt diuitijs ⁊ non abutendum vt nec inde a ſuperioribus contemna
ris nec ab inferioribus timearis. Ubi vſitata remedia non proce-
dunt. tẽpta ꝯtraria Ubi diſcrimẽ inter bonos maloſqꝫ ſublatũ eſt
cõfuſio ſequit᷑ ⁊ vicioꝝ eruptio Uenia eſt pene debite remiſſio Ut
fulmina paucoꝝ periculo cadunt oĩm metu ſic animaduerſiões mag
naꝝ poteſtatũ terrẽt latius qꝫ nocent Utinã ea lex homini eſſꝫ vt cũ
telo ſuo frangeret᷑. nec ſepiꝰ licẽt nocere qꝫ ſemel Z

Elum de deo tantũ habeas. non cõtra homĩes Zelari autem ho-
minibus viciosum eſt

¶ Expliciũt prouerbia Senece.
Impreſſa Dauentrie In platea
epiſcopi. Anno domini. M.cccc.
xci. Quarta Junij.

1491.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Expliciunt quedam [illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Vita Senece

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK
'S GRAVENHAGE

168 G 30/2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Pauli Pompilij liber .I. Annei ſenecę vita. ad Joannem Lopim decanum valētinum .Pręfatio.

Caput primum.

Pompilius Joanni Lopi Decano Valentino Salutem. Cum aliqñ de Senecę philoſophi vita cum Pomponio Lęto ſermo fuiſſet: ⁊ ꝙ nuſquā vno in loco legeret͛ collecta: ⁊ ꝙ id nequaqꝫ veterꝝ negligentia factū ſit: ſꝫ incuria quadā poſterioꝝ: qui priſca cōtempſere cōmiſeratio ingēs nos ſubijt. Nam tot ac tanta ex illuſtribꝰ hiſtorię Romanę monumētis Goticis Vandaliciſqꝫ ruinis perierūt: ꝙ niſi gręci ſcriptores opē tuliſſēt de tam nobili. R. P. ac tāto imperio melior pars deſideraret͛. Itaqꝫ ꝑſuaſus ſum eodem auctore: vt quicqd de illo ſanctiſſimo viro varia multipliciqꝫ excerpi poſſet lectione colligerem ⁊ vnico libello cōplecterer. Verū circūſpicienti mihi cui dedicarem: imprimis tua ſingularis erga me beniuolētia Joānes Lopis occurrit: admonuitqꝫ vt tuo potiſſimū noīe cōſecrarem. ea quidem a tenera ętate inita ad hāc vſqꝫ diem cōſtantiſſime creuit. ſꝫ ⁊ huiꝰ meę in te obſeruantię pter eam quā dixi cām alię quoqꝫ nec minꝰ idonee fuerūt Vna eſt ꝙ ipſe philoſophꝰ es ⁊ ſacrę theologię religioſiſſimus aſſertor. Quapropt͛ inſignis phi: ac ꝓpe chriſtiani vita nulli qꝫ tibi oportunius exhiberi potuit. Altera vero: ꝙ tantus es apud optimū principem Rhodoricum Borgiā. S. R. E. Vicecancellariū: vt merito Herculi ſis comparādus: qui vt exiſtimauit antiqtas Atlāti Mauro in cęlo ſuſtinēdo opitulatꝰ eſt. Ille quidem patꝝ prudētiſſimꝰ vnꝰ pene omnium cūcta apl͞icę curię obit: in eiꝰ mente regum cęterorūqꝫ principum totiꝰ orbis chriſtiani res vertūtur ⁊ digerunt͛. Verū feſſo tu ſubis tu firmiſſimis humeris omne pondus excipis ⁊ qđ non minꝰ omnes admiramur: id facis tam fortiter qꝫ libenter: gaudēte etiam ipſo prīcipe ne dum fidēte: Id autem haud iniuria licet eū quod veritas habet etiamꝰ coram ſine aſſentatiōe dicē. Accedit ad hec ſplēdor fa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

miliȩ ⁊ generoſitas q̄ꝫ honeſtiſſima. ꝑterea Hieronymi fr̄is comitas atqꝫ benignitas. Is militiȩ auratȩ vir funct⁹ etiam nuper illuſtri legatiōe ab Innocētio octauo ad regem Pannoniaꝝ quem hoīm quem ve cȩleſtium ad ſe amandum animi ꝟtutib⁹ non ꝓuocet: Itaqꝫ hȩ vel ſingulȩ res ad tuū ornādum celebrādumqꝫ nomen me inuitarūt. Quare ſuſcipe ea qua mea ſcripta ꝓbare ſoles ⁊ hoc prȩſens mun⁹ alacritate ⁊ clientis tui lucubratiōes ſolita nitere prudētia remittere meliores. Potes eīm ⁊ vt potes voles: cū ⁊ poſteritati ſp̄ prodeſſe ſtudeas: ⁊ me cui optime cōſultum vis id maxīe cupere vt quȩ ſcripſero emendētur ītelligas. Nos eīm quemadmodū coloni ī male cultis agris vtiles herbas aut raras aut latētes rimātur ſic ꝗ diuerſos hiſtoriȩ ſcriptores cōquiſita hȩc: pauca etiam de Lucano ⁊ Quintiliano quibuſdam adiectis ī libellum quem iam leges tua ſiſi vſiqꝫ eruditione collegimus atqꝫ digeſſimus

De nobilitate Gentis Hiſpaniȩ   Caput ſecundū

f Amiliȩ equeſtres Romȩ ex Hiſpania clariſſimȩ fuerūt nō vna ſed multȩ ⁊ plurimi vbiqꝫ nominis apud oēs qui hiſtorias Romanas legerūt ⁊ audiuerunt. Siquidem huc Melas miſit Cingenteratū: Silios Italica prius conſulum poſt cȩſaꝝ patria. mitto Quintilianū rhetorē: vt in opinione eſt calaguritanū Martialem Bilbilitanū poetā: atqꝫ alios multos mediocris fortunȩ: ⁊ ſi Quintilianus ornamēta cōſularia ꝑ clȩmētem adept⁹ eſt. Sꝫ ⁊ inſulares quoqꝫ ex Gadib⁹ Columellȩ ⁊ magis celebres Balbi: partib⁹. R. P. gerendis admiſſi ſunt. At ſi ad Meruȩ: Traiani: atqꝫ Hadriani tp̄a ⁊ demū Theodoſij deſcēderim⁹ vtrūqꝫ ordinē: nec min⁹ reliquam ciuitatē ab Hiſpania ꝓfectis impleturi videmur. ⁊ vt Quintilianū Galba: ita Merua. L. Annęū Floꝝ ⁊ tum vterqꝫ ſenex ambos adhuc adoleſcētes in vrbem deduxit. hūc e Bethica illum e Tarraconenſi Quintilianū olim p̄ſidiū Auguſti Calaguritani: hūc cadē genuit Corduba quȩ ⁊ Senecā nr̄m ⁊ Lucanū ⁊ Senecā

alteꝝ:multoſqꝫ p̄terea:ſua tum fama:tum gloria nō ignobi
les:ub quam ſobolem merito quondā vt Colonia patritia
diceretur ea vrbs cognomentum accepit.

¶ De parentibus Senecę. ¶ Caput Tercium.

nnęus Seneca ab interiore Hiſpania Romm ꝓ/
fect⁹ in equitū ordinē aſſcitus eſt. Hui⁹ declamatōes
alij nō extare ꝯtendūt alij ꝑperā eas eſſe quę. L. Senecę fi/
lij titulo circūferunt. ſtyl⁹ em̄ ꝑſimilis eſſe potuit: ⁊ inde er/
ror innaſci: Hui⁹ vxor intēa relicta pręgnās in Bethica El
bia Albina. L. Senecā pepit circiter olympiadē centeſimā
nonageſimāquartā. Albina hęc pene infans matrem amiſe
rat: adoleueratqꝫ ſub nouerca ⁊ eadem fortuna Marci repu
dio exagitata: ꝙ patriā relinq̄re videbat̄ inuita. Ex altero
viro: quē ⁊ auūculum ītra triceſimū diē amiſit. liberos tres
peperit. At. M. Seneca altera ſuperducta vxore vocabulo
Gallia. L. Melam ⁊ Jun. Gallionem genuit. res tamē non
multum liquet. nam ⁊ Albina hos peperiſſe mihi videt̄. hęc
em̄ verba apud Senecam legim⁹ cum matrem ſolat̄: Acq̇e
ſce alteri⁹ filij dignitate: alteri⁹ quiete: vbi alteꝝ indicare vi/
det̄ Gallionem: qui munerib⁹ publicis obeundis ſe dicauit.
Alteꝝ vero Melam q̇ ꝓcurationib⁹ Cęſaris vixit cōtent⁹
breuius iter ratus ad acquirēdas pecunias. Tacit⁹ tamē ex
Gallia natum Melam aſſeuerat: ⁊ vt idem de Gallione exi
ſtimemus vicinitas nominū vel ſine auctore extorquet: aut
ſaltem ꝓuocat. At apud Senecam de Lucano tunc puero
Mela genito ibidē hęc. Ab his inq̇t nepotes q̊ꝫ reſpice. M.
pręcipue blandiſſimū: ad cui⁹ conſpectum nulla poteſt dura
re triſticia: quem nō ī iocos vocabit vlla laſciuia: ⁊ alia: q̇b⁹
poti⁹ exiſtimem rurſus Albinę fuiſſe Melam ⁊ Gallionem
q̄ꝫ Galliam aliquam vxorem. M. Annęo vnq̄ꝫ extitiſſe. Al
bina ꝟo hęc ingenij fuit ꝑ q̄ꝫ vegeti ac ꝓmptiſſimi: ⁊ niſi vir
priſci rigoris inhibuiſſet vt ferunt euaſiſſet eruditiſſima: hu
ius ſoror. E. Albia maximā laudē ex hoc ſibi pepit ꝙ cū ſede
cim ānos marit⁹ Aegyptū tenuiſſet: ipſa iteri nō fere vnq̄ꝫ

in publico cõſpecta eſt. huiꝰ manibꝰ Seneca in vrbẽ perlatꝰ:
huiꝰ pio maternoq; nutritio lõgum tempꝰ eger cõualuit. ea
dem mox creandũ Queſtorẽ curauit. Itaq; ex Anneis no
ua vis ciuiũ Rome emicuit ⁊ honeſtiſſimoꝝ ⁊ eorũ ſane qui
ꝓprio ꝟtutum ſplẽdore antiqſſimis illis Fabritio ⁊ Catoni
(mõ equa dent̃ tpa) nõ ceſſiſſent. verũtamẽ iniqſſima nacti
ſunt: vt omnium finis plane indicauit.

¶ Quibꝰ preceptoribus ꝓfecerit — Caput quartũ

p Ater de tãta ſobole ſolicitꝰ: atq; vrgente. L. Senece
ingenio graui ⁊ tẽperato ſ; ad diſcẽdum ſane q; agili
Corn. Balbi ſuaſu: cuiꝰ ſenis etiã cõtubernio tã ſepe vtebat̃
q; libẽter ob grãm q̃ erat apud Octauiũ prius lrĩs mox ar-
tibꝰ addiſcẽdis pueros addixit. q̃re ſub Põponio Marullo
et Julio Higino polyhiſtore vt in opĩone tum erat natione
Hiſpano grãmaticis: Ceſteo Smyrneo et Aſinio Gallo
rhetoribꝰ ꝓfecerũt. Paulo vlteriꝰ Seneca ꝓuectꝰ eſt. nã cũ
Marullus de ſtirpe Põponij Mele cingẽteratani ꝓgenitꝰ
cõmuniũ ſtudioꝝ grã Socionis phĩ Alexãdrini domũ fre-
quẽtaret inheſit ſtoice ſecte Seneca: ſ; iam vtroq; ꝑcepto-
re diſcipuli cã in ſimultates ꝓuẽte ad Athenodoꝝ Tharſẽ-
ſem eiuſdem phie ꝓfeſſorẽ trãſijt. ſ; poſt paulo cũ hic Aſiã
repeteret ad Socionẽ ſuũ reuerſus ab eiꝰ latere quoad ꝓfe-
cit nunq̃ diſceſſit. Intẽa Claranũ qui ⁊ ipſe optimus vir ⁊
iuris cõſultiſſimꝰ euaſit condiſcipulum habuit

¶ De Vxore et Exilio — ¶ Caput Quintum

v Xorẽ duxit Põpeiã Paulinã ex q̃ filiꝰ ſuſceptꝰ cum
apud matrẽ Alyinã educaret̃: peſte correptꝰ extinctuſq; eſt
et parit̃ mr̃i nunciatũ. L. Senecã pueri patrẽ filiũ ſuũ eadẽ
cõtagione raptũ: q̃obrẽ miſera mr̃ viuentẽ luxit: habuit et
filiã: quã eidẽ exul ꝯmẽdat. Exulauit ꝟo ſub Claudio iã ma-
gni nomĩs ⁊ note eruditiõis ſ; Agrippina vt inceſte nuptie
ſue cũ Claudio patruo ⁊ vt alia mlta huic ꝯiũcta ſcelera ali

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

quo bn̄ficio tegerētur: veniā exilij: nec min⁹ eidem p̄turā vr
banā ipetrauit publicā lęticiā rata ob ei⁹ ſtudioꝝ claritudi-
nē: ſimul vt Neronis filij pucricia tali mgr̄o adoleſceret: ⁊
vt ꝯſilijs eiuſdē ad tyrānidē vterec̄: qđ contra euenit Xeno
phon medic⁹ in eo qđ a Seneca poſcere nō auſa ē in Claudi
um adminiculo fuit: potuit tn̄ Julia Agrippina aliqn̄ hoc a
Seneca ſperare: qꝛ is fid⁹ in eā recētib⁹ ⁊ tam ꝯſpicuis bn̄fi
cijs ⁊ īfenſus Claudio dolore iiurię credebac̄: iniuria āt fuit
q̄ nullo cōuict⁹ crimīe ſꝫ de bonis oib⁹ ſp̄ benemerit⁹ exulare
tm̄ inuidię gratia iuſſus ē. Exilij loc⁹ Corſica fuit: vt alter
Seneca ī Octauia aperit cū ex pſona Lucij ſic loquic̄. Me
li⁹ latebā pcul ab inuidię malis. Remot⁹ inc̄ Corſici rupes
maris. Suū hoc exiliū q̄le fuerit: ſic ipſe in ꝯſolatione ad ma
trē oſtēdit. Nullū inq̄t exiliū inuenies in q̄ nō aliq̄s cū cau
ſa moretur. Quid tā nudū inueniri p̄t: qu d tam abruptuꝫ
vndiqꝫ: q̄ꝫ hoc ſaxum: quid ieiunius: quid immanſuetius:
quid horribilius: quid intemperatius:

¶ De. M. Annęo Lucano ¶ Caput Sextum

S Ed paucis an̄ annis Melę fratri. M. Annę⁹ Lucan⁹
naſcic̄ ab aui materni. C. Acilij Lucani noīe ita appel
lat⁹: naſcic̄ aūt ſuę familię vt Tacit⁹ loquic̄ grāde claritudi-
nis adiumētū tercio nonas nouēbres. C. Cęſare itez ⁊. L.
Cęſiano cōſulib⁹: lat⁹ eſt a p̄re Romā vix nat⁹ mēſem octa
uū: ſꝫ iā adultū Seneca Neronis amicicię īſinuat. is antea
Rhēnio Palęmoni ⁊ Annęo Cornuto operā dederat g̃-
tiſſimo contubernio. A. Perſij ⁊ Saleij Baſſi. eidē q̄ſtura
vt cōmitterec̄ an̄ tēp⁹ impetrauit. Juſſit ludos facē: tū Lu-
can⁹ gladiatoriū mun⁹ edidit. ⁊ āno īſequēte ī ſacerdotiū au
gurat⁹ aſſcit⁹ eſt. Curauit etiā Seneca Pollā Argentariā
Argētarij Pollij filiā vxorē vt ducēt ea doctiſſima paric̄ ⁊
pudiciſſima vixit cū Lucano ſꝫ eo defuncto Eunuchi cuiuſ
dā amore ſuſpecta: ad quod Martialis alluſit: cum eam regi
nam appellat ſumpto conuicio ex illo Terentiano. Eunu-
chum dixti velle te quia ſolę vtūtur his reginę. Eadem tp̄e
Domitiani facta iā Anus tū cum p̄re florebat. teſtimonio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

eſt Papiniꝰ in ca ſyluaꝝ quę inſcribit Hercules Surrenti nus cum ait ad Herculē. Et ſi tibi poma ſupſunt. Heſperi-dū gremio venerabilis ingere Pollę. Nā capit ꝛ tm̄ nō de dignat honorē. Qđ ſi dulce decꝰ virideſqȝ reſumeret annos. Da veniā alcide fors hinc ꝛ pēſa tuliſſes. Et de eadem alibi ſic legit apud eūdem: Excludit volumē Genethliacū Luca ni qđ Polla Argētaria clariſſima vxoꝝ iputari ſibi voluit

De Magiſterio Senecę in Nerone Caput. vij.

a T cum Domitiꝰ Nero ętatis āno vndecio a Clau-dio iam adoptatꝰ eſſet. Senecę tum Senatori i diſci plinā traditꝰ eſt. ſȝ adeptꝰ etiam Imperiū nō adeo ꝓfecerat ex Senecę doctrina vt ex ſe ꝯcionari aut auderet aut poſſȝ: nam primꝰ ex his q̇ eouſqȝ reꝝ potiti fuerāt: aliena facundia eguit: et a Seneca cōpoſitam laudationē in funere Claudij vix tn̄ ſeptēdecennis recitauit. credit illum a lectiōe priſcoꝝ auertiſſe: vt i admiratiōe ſui diutiꝰ teneret: his mō ꝯpoſitis quę ipſe ſcripſerat. Retulit Seneca ꝑ quietē nocte eā an-tecedēte diem q̇ Neronē erudiēdū accepit: ſe ſibi viſum. C. Caligulę ꝑcipere ꝛ fidē ſonnio breui fecit: ꝓdita iugenij im-manitate. Afranius Burrhus fere par apud Neronē po-tētia fuit: ſȝ is militaribꝰ in rebꝰ Seneca domeſticis ꝛ tāta quidē moderatiōe vt cū Burrhū Nero ꝓfectura amouere deſtinaſſet tūc opa Senecę dignatio eidē retēta ſit ꝓtoria-rūqȝ cohortiū cura. qđ ſane Fabius Ruſticꝰ Senecę laudi-bꝰ aſſcribit: Sȝ. P. Suillus eūdem cū tn̄ ei iſenſus eſſȝ q̄ſi ſtudijs inertibꝰ deditū taxauit ꝛ iperitię ſuę iuuenes iſtituē tem. corripiſſeqȝ principū Romanaꝝ cubilia: Pręteā q̄re-bat: q̄ ſapia q̇bꝰ philoſophoꝝ ꝑceptis: intra quatriennū re-gię amicicię ter millies ſeſtertiū comparaſſet. Romę teſta-mēta ꝛ orbos velut indagine caperet Italiā ꝛ ꝓuincias im mēſo fęnore hauriret. Hęc Suillius. Ouidiꝰ Flauus cumu latas nulla ipſiꝰ cupiditate diuitias teſtatus eſt: ſed magna vnius fortunę fęlicitate. Hic ille eſt Ouidius qui Cęſoni-um Maximum imitatus eſt: nam ita Cęſonium hunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Ouidius exulem ex Aphricę prefectura ſequutus eſt. ſem-
perqꝫ venerat reuerito nunqꝫ Nerone: vt idem Maximus
Senecā paulo ante exulem in Corſicam ſequutꝰ fuerat. me
mīt amicicię Ualerius Martialis in his vſibꝰ. Facūdi Se
necę potēs amicꝰ Caro proximꝰ: aut prior Sereno: Hic eſt
Maximus ille quem frequenti: felix littera pagina ſalutat.

De Uineto et Potentia Senecę. Caput. viij.

V Inetum habuit Seneca in agro Nomētano cuius
ſingula iugera vt Columella notauit culleos octo-
nos reddidiſſe plerūqꝫ compertū eſt: id prius fuerat Rhen
nij Palęmonis emptū ab Acilio Sthenelio: Eſt āt Se-
neca tāto eiꝰ amore captꝰ vt nō puduerit q̄druplicato fere ī-
tra decimū curę annum emere. Fuit ꝟo hic ager decimi lapi
dis ab vrbe diuerticulo cū villa quo cum aliq̄n febricitaret ſe
ceſſit p̄ter ſniam medici ⁊ cōualuit. Deniqꝫ tātum Seneca
apud Neronem aliquādo potuit: vt cum vxorem atqꝫ ſoro
rem occidiſſet ob Popeę coniugium Othoni tn̄ qꝛ Sene-
ca amico vtebať pepcit. Is em̄. M. Syluius Otho qui po-
ſtea impauit Popeā ſpecie nuptiaꝝ ſibi cōmiſſam no nmo-
do nō intactam ſeruauit ſꝫ ipſum etiā Neronē excluſit ꝓ fo
ribꝰ aſtantē: ⁊ fruſtra miſcentē preces ⁊ minas ac depoſitū
repoſcentē. Quare ꝓcurāte Seneca cum aliter eiꝰ vitę ſuc-
curri nō poſſet: quęſtorius ⁊ ſub ſpecie legati cęſaris in Luſi
tania exulare iuſſus eſt. Sub hęc tp̄a Trebellio Maximo ⁊
eodem Seneca cōſulibus eiuſdem noſtri Senecę ſuaſu tūc
conſulis vtiliſſimum illud ſenatuſcōſultum quod ab priore
collega nomen accepit Trebellianū exerceri cepit perdurat
qꝫ in hanc diem vbicūqꝫ leges Romanę ſeruanť. Octauo
kalēdas ſeptembres cautum eſt vt actiones quę iure ciuili
vel pretorio heredi in heredem vel cōpeterēt ei in eam vel da
renť cui ex fidei ꝯmiſſo reſtituta hereditas foret: huiꝰ rei mē
tio ē in īſtitutionibꝰ de fidei cōmiſſarijs hēditatibꝰ: quare re
futandū eſt qđ Auſoniꝰ in actione graꝝ ad Gratianū Cę-
ſarē. tradit Senecā vſqꝫ ad ꝯſulatū ꝓuectū non fuiſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

¶ De Odio Agrippinę Augustę contra Senecam ¶ Caput Nonum.

a T Senecę ſummꝰ hic honos multis inuidiā peperit
Agrippina q̄z irata Neroni filio ⁊ his ꝟbis vſa eſt.
An in caſtris Germanici filia audiri nō poterit: an debilis
potius Burrhus ⁊ exul Seneca trunca ſcz manu ⁊ ꝓfeſſo
ria lingua generis humani regimē expoſtulātes. vbi obijcit
ab ardēte fęmina Senecę exilium ⁊ pterea rex̄ agendarum
inſcitia aut impotētia. Conſimile eſt illud Suilli cum dixit
eum ſtudijs inertibꝰ deditum: auxit Agrippinę odium in
Senecam res etiam notatu digniſſima. retinēdę eam potē
tię ardor impulit vt ſępe in meridie Neroni filio epulis ⁊ vi
no incaleſcēti ſe inceſto paratā offerret: tum Seneca a qua
dam Liberta nomīe Acte cōtra neq̄ſſimas illecebras ſubſi-
diū petijt. vt hec tanq̄z anxia de periculo pariter ⁊ fama Ne
roni deferret. gloriante Agrippina vulgatū eſſe inceſtū: nec
legiōes paſſuras tam pudēdę infamię labe reſperſi p̄ricipis
imperium. proinde fęminā tam petulātem filiꝰ a ſe repellēt
et hic Actes aſtus cupitū Agrippinę diſiecit ītellectaq̄z re-
profanę fęminę Seneca odijs iactatꝰ eſt. Sz cū paulo poſt:
mors Burrhi Senecę potētiam fregiſſet: q̄zuis extincta iā
Agrippina Offonius Tigillinus et Fęnius Ruffus va-
rijs adorti ſunt crimīationibꝰ: tanq̄z ingētes opes iure etīiu
ria vel ſupra priuatū modū augeret: quodq̄z ſtudia iuuenū
in ſe cōuerteret: nec hox̄ modo verū ⁊ reliquox̄ hoīm: ꝙ hor-
tox̄ villarumq̄z magnificētia q̄ſi p̄ricipem ſupgrederetur ꝙ
eloquētię laude nimios ſibi honores aſciſceret ⁊ ꝙ carmina
ſępius factitaret poſtq̄z in eox̄ amorem Nero incidiſſet: ꝙ
oblectamētis principū iniquū eſſet palam detrahere: aut vi
ribꝰ eius ⁊ agilitati quoties aurigaret aut voci quotiēs ca-
neret illudere: ꝙ nihil eſſet in re. p. clarum qđ ab eo peti non
poſſet. Qđ ꝟtutes omnes q̄ principem decēt in ſe reperiri ſi
deret: certe Neronis puericiā iam finitam ipſum iam debe-
re magiſtratū exuere. Neronem ſatis amplis doctoribꝰ in-
ſtrui maioribꝰ ſuis. quibꝰ obiectis delecto tp̄e ac potiꝰ q̄ꝛ cęſa
rem abalienatum experiebatur: capto Seneca ad Nero-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

nem ita verba fecit.

¶ Oratio Senecę ad Neronē. Caput decimū

v Tercꝫ Cęſar iam ad ſummū quadam animoꝝ cōten
tione deuenimꝰ: Tu quidē liberaliſſimi pricipis atqꝫ
gratiſſimi impleuiſti mēſuram: ego quātum ex magnis ami
cis quempiā a pricipe deceat accepi. quartuſdecimꝰ hic annꝰ
agitur quo te obſeruare iuſſus ſum. Juſſit autem quę tum
vtriqꝫ poterat ⁊ cum de te ſpes ſola luceſceret imperares.
Interea quantum opum atqꝫ honorū mihi acceſſerit dictu
difficile eſt fęlicitati meę ſola fortaſſis iam deeſt eiꝰ modera-
tio. Illud ad gloriam ꝑcipuū duco ꝙ iuuētę tuę rudimentis
vt pręeſſem me vnū eligi mihi cōtigit. ⁊ inde gratiſſimꝰ ſem
per apud te fui ⁊ tantum mihi pecunię dediſti: vt ſępe mecū
ſic loquar: vbi eſt Seneca tuus ille animꝰ paucis minimiſqꝫ
cōtentus. ego ne eques ex ꝓuincia egregijs annumeror pro
ceribꝰ quiritum. ſuſtinet verſari int̄ nobiles ⁊ lōga iura prę-
ferētes nouitas mea? Ampliſſima ſuburbana: agroꝝ tanta
ſpacia: tam alta fęnora mihi ſeruiūt. Id ſolum me tuetur cę
ſar: certe tuis me muneribꝰ obniti nō decuit: nc beneficiū de-
dignari: aut tibi forſam apud me deponēti nolle officium p̄-
ſtare viderer. Sed modꝰ iam vtrimqꝫ habēdus eſt: tibi dā-
di atqꝫ cōferendi mihi quoqꝫ petēdi accipiēdiqꝫ: velut qui
ponderi iam eſt impar ſi plura aggerant̄ ſufferre diffitetur
Inuidia: vt omnia mortalia: īfra tuā magnitudinem iacet:
me v̄o vereor ne iam exponat. Quare mihi ſuccurrēdum ē.
Ego Cęſar iam dudū ęque feſſus ac miles aut viator admi
niculum oro. Iter enī vitę ſeni leuiſſimā quāqꝫ curam gra-
uiſſimā reddit. fortunis meis iam nō ſufficio: in quē exonerē
quęro: iube opes ꝑ ꝓcuratores tuos adminiſtrari. Cedāt tibi
quoꝝ fulgore perſtringor. Quota portio ſtudiū quietis a
pauꝑtate vendicabit: qd̄ ocij prędijs ſeponebat̄ id omne ad
aīm reuocabimꝰ. mea familia eademqꝫ facta tua tibi tuoqꝫ
nomīe excolet: mihi v̄o ſeni vt quondā. C. Męcenati atauꝰ
tuus Auguſtꝰ in vrbe aut in aliquo Italię angulo vel forte
cōmodius in ꝓuincia: vt idem. M. Agrippę Mitilenis eſſe
in ocio ꝑmitte. nempe dediſſe ei quem amas demū vacatio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

nem ⁊ hoc quoqꝫ in gloriam cedet tuam: iidem amici Attaui tui eximia pręmia ſed ꝓ maximis vt noſti laboribꝰ accęperūt. At ego nihil aliud munificētię tuę adhibere potui: q̄ꝫ ſtudia quoꝝ pręgrande precium eſt nomis mei claritudo. iam tibi (diis grās) eſt robur: eſt ętas: eſt experiētia regendi per tot annos exercitata poſſumꝰ ſine rubore ſeniores amici quietē repoſcere. ſit ſatis licuiſſe ad ſumma ꝓuehere eum q̇ per modica toleraſſet. Maius mihi beneficiū exequi nō poteris Cęſar q̄ꝫ fluctuātem longa tempeſtate tādem in portum cōiice re. Id tuorum erga me meritorum optatiſſimus erit cumulus atqꝫ inſignis.

Reſpōdet Nero — Caput vndecimum

a

Ad hęc Nero nihil mutata fronte aut oculis: ſed blādiore q̄ꝫ vnq̄ꝫ antea ore. Quod meditatę inq̇t orationi tuę reſpondere vel ex tempore poſſim id imprimis Seneca tui muneris habeo cuiꝰ vſu beneficii ne momēto quidē deſeror: perpetuū me comitatur adminiculum īmortale. Męcenas ⁊ Agrippa ꝑmiſſu aui mei Cęſaris Auguſti poſt labores ⁊ accepta pręmia tandem ocium vſurparuut: ſed neuter datis opibus vnq̄ꝫ exutus eſt: eas bello ⁊ periculis meruerant: quia ⁊ illa Octauii tempora his malis obtenta fuere. nec mihi: certo ſcio. Seneca tu defuiſſes ſi meam quoqꝫ iuuentam: vt illius in bellis verſari oportuiſſet. Uerum q̄d tempus reſqꝫ ipſa poſcebant pręceptis: conſilio: ratione: prius pueriCiam: mox adoleſcentiam: deinde iuuentam creuiſti: firmaſti. fouiſti. beneficia tua apud me Seneca ęterna erūt quę vero a me accepiſti fluxu ſunt ⁊ variis obnoxia caſibꝰ. Tu licet gratiſſimus vt multa numeres tamen plęriqꝫ nequaq̄ꝫ cum eruditione tum cęteris virtutibꝰ: tibi pares plura poſſederūt. Pudet nō tibi tantū liberatē meā adhuc cōtuliſſe quātum ſuā. L. Uoluſino parſimoniā nouimꝰ paraſſe. Pudet me recenſere libertinos hoīes q̇ te multo fortunatiores notant̄: cum tu ī me caritate ꝑcipuus nondū oēs opibus pręſtas. ſed adhuc haud omnino cōfectꝰ es: viridis etiā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

tibi ſenectus valet. nec mihi ſuprema imperij teruntur ſpa-
cia. tentabo volentibus dijs an mea liberalitas explere poſ-
ſit in te quod cupit Claudius amicum ſuum. L. Vitellium
equitem cuius frater. Q. ſenatu auctore Tiberio motus eſt
ad tercium vſqꝫ conſulatum cenſuramqꝫ prouexit. Curam
quoqꝫ imperij aliquando gerere iuſſit. hoc incendor exemplo
mi Seneca. Vitellius is Atthabanum vt noſti Partho
rum regem ad ſigna metu noſtri exercitus adoranda tãtum
exciuit quod opus vnius pene diei fuit. tu vero quattuor-
decim annorum labores in me contuliſti: nullo niſi tuarum
adiutus ſuffragio virtutum. Itaqꝫ nunc non tua modera-
tio ſi vltro donata reddideris: non a me data quies: ſi alum
num tuum et principem reliqueris ſed quod meum non eſt
auaricia ⁊ crudelitatis metus in ore hominum verſabitur.
Quin fateri libet quod verum eſt. Quis ſi me deſtituas iu-
uente meę ſubſidio erit? quis ſiquando labar aut inclinem
eriget: et conſtituet? quis ornatum robur impenſius reget?
Auguſtus cum amicis quietem dedit ea erat ętate: vt ipſe
tueri data poſſet. Deniqꝫ Seneca ſapienti indecorum fue-
rit: vnde oriatur amico infamia ⁊ nomı̄s labes inde ſibi glo
riam cupere. Verumenimuero teſtor Iouem ⁊ quoſqꝫ hu-
ius vrbis atqꝫ imperij auctores deos fruſtra me Senecę ſu
ſpectum eſſe: meqꝫ ipſum periturū potius: q̄ꝫ tibi quicq̄ꝫ aut
facultatum aut dignitatis adempturum

¶ De Veneno parato Senecę et de Coniuratione Piſo
niana. ¶ Caput duodecimum

H is dictis addidit oſcula ⁊ amplexus blãdiſſimaſqꝫ fa-
cetias vt tum natura tum cõſuetudine: ad odia diſſimulan-
da affabre ı̄ſtructus erat. Et Seneca: qualis omnium qui
cum principibꝰ loquūtur finis eſſe ſolet: reuerendiſſime gra-
tias egit. Verum non minus inſtituta vitę prioris mutat:
rarus per vrbem quaſi valitudine infeſta aut ſtudijs attine
retur. nihilominꝰ poſt aliquot annos clancalum eius mors
attentata eſt: nam cum per Achaiam et Aſiam nõ dona tã-

tum ſed ⁊ ipſa numinū ſimulacra paſſim raperētur miſſis ī
eas ꝓuincias Atto ⁊ Secūdo dicto Carinate: ille libertus
cuiq; ſceleri promptiſſim⁹: hic ⁊ ſuꝑ rapacitatē phūm ſimu
labat modo rhetor exigua ſtipe Athenis. ferebat Seneca in
terim vt inuidiā ſacrilegiorꝝ a ſe auerteret lōginquo rure ſe-
ceſſiſſe ⁊ ita omne odiū in Neronē cōuertebat: quod Nero
ęgerrime ferebat. Tradūt ei venenū ꝑ libertum ipſi⁹ voca-
bulo Cleonicū paratum fuiſſe vitatumq; a ſeneca eiuſdem
liberti ꝓditione: alij ꝓpria formidīe exiſtimarūt: poma q̇dē
quib⁹ eum veneno tollere deſtinarāt reliq̇t. cum ijs tolera-
re ſitim ſoleret ⁊ ꝓ his ꝑfluente aqua ęſtum aliq̇t dies ſeda
uit. conflictauerat ⁊ aduerſus infamiā. cum paulo poſt occi
ſam matrem Nero lrās ad Senatū miſiſſet calumnijs ple
nas ⁊ faſtidio in Agrippinam. et Seneca aduerſo tumore
erat quaſi ꝙ orōe tali cōfeſſiones Neronis ſcripſiſſet. Mox
Roman⁹ ſecretus Senecam apud Neronem calūnijs exa
gitauit vt. C. Piſonis ſocium: ſ; idem validius a Seneca
eodem crimīe agitat⁹ eſt. q̄obrem Piſoni timor ⁊ orta inſi
diarꝝ in Neronem magna moles. quę multos mēſes ſuppſ̄
ſa demum in cōiurationem erumpēs Senecę vltimum fa-
tum attulit: nullo tn̄ compto manifeſto crimīe. Ea detecta
Antonius natalis ne minas quidem ferēs nedum tormēta
pꝛīcipes cōiurationis in tyrānum Piſonem et Senecam
faſſus eſt Credit vt Neronis grām ſibi conciliaret. Nero
eīm Senecę infenſus omnes ad eum opprimēdum artes cō
quirebat. Quādo ergo venenum ꝓceſſit nihil ferro craſſat⁹
eſt. Itaq; primum Natalem eundē ad Senecam miſit ⁊ ſo
lum quaſi viſeret ęgrotum ⁊ pariter cōquereret: quare Pi
ſonem aditu ꝓhibuiſſet ⁊ qđ multo pręſtitiſſet ſi ſolitā ami-
ciciam ⁊ familiaritatem ſeruaſſet. Seneca ad hęc anceps: et
ſpondit. mutuos ſermones ⁊ colloquia neutri cōducere: cę-
terum ſalutem ſuam Piſonis inniti incolumitate. referēte
hęc Natale mittitur eo. C. Syluan⁹ prętorię cohortis tri-
bunus ⁊ vt ſe miſſum a Nerone non diſſimularet ſciſcita-
tum quidem an Natalis dicta ſuaq; reſponſa Seneca ag-
noſceret.

¶ De Morte Senecę ¶ Caput.xiij.

e O die Seneca incertum forte an rex gnarus ex Cã
pania reuerſus ad quartum lapidẽ in rure ſuburba-
no ſubſtiterat. Illuc Syluan⁹ ꝓpinqua veſpera ꝑuenit mi-
litum corona villam ſepſit. Epulabatur ſenex: aderãt vxor
Paulina ⁊ amici duo: Mandata Cęſaris audit reſpondet
miſſum ad ſe Natalem queſtumqꝫ nomĩe Piſonis ⁊ ſe va-
litudinẽ ⁊ quietem excuſaſſe adiecit nõ eſſe ſibi promptũ in
adulatores ingeniũ. Reuerſum Tribunũ interrogat Ne-
ro: an Seneca volũtariam mortem pararet: Reſpõdet de
prehẽſa ĩ eo nulla pauoris ſigna. Aderãt Poppea Sabi
na et Tigillinus et vxor: hic intimus conſiliari⁹ principis:
horũ impulſu regredi Tribunum Nero: mortẽqꝫ indicere
iubet. Scripſit Fabius Ruſtic⁹ non rediſſe eodem itinere
ſed deflexiſſe ad Fęnium p̄fectum expoſuiſſeqꝫ mãdata Cę-
ſaris: tum ĩterrogaſſe an obtemꝑat mouitũqꝫ ab eo vt Cę
ſari pareret fatali omniũ ignauia atqꝫ ſocordia: is quidem
Syluian⁹ inter cõiuratos erat fouebatqꝫ ⁊ eoꝝ ſcelera au-
gebat in quoꝝ vltionem cõſenſerat. Voci tamẽ ⁊ aſpectui
pepcit Verannũ quidẽ vnũ ex cẽturionib⁹ intromiſit q̇ ne
ceſſitatẽ vltimã imꝑaret: tum Seneca nullũ pręſe ferẽs ter
rorem teſtamẽti tabulas popoſcit. Inhibuit centurio. ⁊ ille
Qñ inquit amici veſtris grãm referre meritis ꝓhibeor: qđ
vnũ iam ⁊ tñ pulcherrimũ habeo exemplũ ⁊ imaginẽ habe-
bitis vitę meę cui⁹ ſi memores eritis bonaꝝ artiũ ⁊ famã tã
cõſtãtis amicicię eſtis laturi. ⁊ pariter lachrymas cohercẽs
interrogabat cur obliuioni mãdauiſſent p̄cepta ſapiẽtum:
Vbi tot annos cõtra ĩpet⁹ fortunę p̄meditata rõ: Adiecit
etiã cui mortaliũ Neronis crudelitas eſſet ignota ⁊ ꝙ poſt
matrẽ: vxorẽ ⁊ frẽm: ſublatos educatoris p̄ceptoriſqꝫ vita
reſtaret. exiſtimat̃ Nero ſi p̄ñtẽ habuiſſꝫ. facile ad miſc̃diaꝫ
flecti potuiſſe ⁊ ip̃m nõ ꝯtinuo deſpaſſe: nã tribuno: cũ is tũ
primũ veniſſet: ab eo diſcedẽte: notiſſimos eos ꝟſus ꝓnũci-
aſſe fert̃. Hoc ẽ Sperãt q̇ viuũt. deſꝑati morĩetes Iupit̃ eſt
ſuo⁹: qñqꝫ ẽ iupit̃ vo⁹. Deniqꝫ ĩſtãte cẽturiõe iã ſecur⁹ mor
tis vxorẽ amplectit̃: ⁊ aliq̇d ꝯtra p̄ñtem formidinẽ medita-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

tus rogat vxorem temperet dolori. Jlla contra: deſtinatam
ſibi quoqꝫ mortem aſſeuerat ſpiculatorēqꝫ expoſcit. Ad hęc
Seneca. Vitę inqͭ delinimēta mōſtraueram tibi vxor: tu
contra: mortis decus mauis. atqꝫ ita vno eodemqꝫ ictu cę-
ſim deducto brachia exoluūt. conſenſit vxori Seneca: ne vi-
duam ſibi vnice dilectam iniurijs expoſitam relinqueret ſꝫ
cum ſenile corpus lenta ſanguini effugia preberet. cruꝝ quo-
qꝫ ⁊ poplitum venas abrumpit ⁊ ne ſuo conſpectu vxoris
animum infringeret atqꝫ ipſe ne videndo eiꝰ tormēta ad im-
patiētiam dilaberet̄ ſuadet in aliud cubiculum abſcedē. Ne-
ro mortem vxori inhibet ⁊ ita blandimētis vitę euicta adie-
cit ſibi paucos poſtea annos laudabili ī maritum memoria
et ore ac membris ī eum pallorem albentibꝰ vt oſtentui eſſet
magnam partem ſpūs cum ſanguine fuiſſe egeſtam. Jntēa
feſſus lentitudine mortis Seneca Statium Anneū ami-
cum ⁊ arte medicinę ꝓbatum orat: ⁊ ꝓuiſum pridē venenū
quali olim publico iudicio rei athenīēſium extinguebant̄ ꝓ-
meret. Jd quidem vt reor Socraticum poculum fuit: alla-
tum cōfectus ſenex hauſit impigre: fruſtra tamen frigidus
iam ⁊ clauſo corꝑe aduerſus vim veneni: poſtremo ſtagnū
aquę calidę īgreſſus ꝓximos ſeruoꝝ reſperſit hac emiſſa vo-
ce. Liquorem hunc libamus Joui liberatori. qḋ paulo poſt
Thraſeas Petus ęmulatus eſt: nam et ipſe mox damna-
tus ſolutis venis in cubiculum ⁊ ꝓpius vocato queſtore in-
quit. Libamus Joui liberatori: ſpecta iuuenis ⁊ omen qui-
dem dij ꝓhibeant: cętera in ea tpa natꝰ es quibꝰ firmare aīm
exemplis cōſtantibꝰ expediat. Sꝫ inde Seneca balneo illa-
tus et exanimatꝰ vapore: ſine vllo cremat̄ funeris ſolemnī.
ita codicillis ꝑſcripſerat cū etiā tum prędiues ſup̄mis ꝯſulēt

De Conſtantia. L. Senecę. Caput: xiiij

i Uuenalis in decima ſatyraꝝ diuitias peperiſſe mor-
tem Senecę teſtat̄ apertiſſime cum inqͭ cenſus iuſſu
Neronis clauſit Longinum ⁊ latos Senecę ꝑdiuitis hor-
tos. Animi conſtantia ſemꝑ ingens fuit ⁊ qḋ ſępe dictitare

ſolebat quod ex oratiõe Demoſthenis epitaphio eſt. Vni-
uerſę quidem virtutis cõſultatio eſt principium finis vero
conſtãtia. Proxime accedit illud Saluſtianum Prius cõ
ſulto deinde mature facto opus eſt. Id omne ſemper Sene
ca cõſtantiſſime executus eſt nam Syluano ad ſe ingreſſo
pręfatus eſt non eſſe ingenij ſui cuiq̄ꝫ adulari. Id vero nulli
notius q̃ꝫ Neroni ſiquidem is ſępius Senecę libertatem q̃ꝫ
ſeruilitatem expertus eſſet. Nouiſſimo quoqꝫ tormẽto ani
mi integer ſuppeditante eloquentia aduocatis ſcriptoribus
plęraqꝫ edidit in quibus epitaphium circumfertur tale. En
ra labor meritum ſumpti ꝓ munere honores. Ite alias poſt
has ſolicitate animas. Me procul a vobis deꝰ euocat. illicet
actis Rebꝰ terrenis Hoſpita terra vale Corpus auara ta-
men ſolemnibꝰ accipe ſaxis Namqꝫ animam cęlo reddimꝰ:
oſſa tibi. Ego hoc carmen magis ab quoq̄ꝫ alio ſcriptum fu-
iſſe arbitror q̃ꝫ a Seneca. tamen vulgo nomine eius cõſtan
tiſſime legitur. Fuit autem honeſta comitate pręditus ⁊ vi-
ta continentiſſimꝰ ſomni viniqꝫ parciſſimi vt de ſe ad Luci
lium ſcribit in epiſtola octogeſimaquarta numero earum q̄
extant multę enim interciderũt ⁊ ita codices mutilati legũ
tur loquit̃ illic de ſenectute ſua: vbi etiam Valerij cuiuſdam
pueri ſui memĩt his ṽbis Progymnaſios meos ſi q̃ris vnꝰ
mihi ſufficit Valeriꝰ vt ſcis mihi amabilis: ſꝫ mutabit̃ iam.
aliquẽ teneriorẽ q̄ro hic q̇dẽ ait nos eãdẽ Criſim hr̃e: quia
vtriqꝫ dẽtes cadũt. Delectabat̃ hoc puero vel potiꝰ infante
ſenex ob amabiles luſus. Amauit ex oĩbꝰ maxime Lucanũ
fratris filiũ de quo etiam tum tenerę ętatis ita loquutꝰ eſt.
Nõ minꝰ puericiam q̃ꝫ infantiam ſuam me mirari cogit Lu
canꝰ meꝰ ſiquidẽ infanti apes melito trophę fuerũt: vt hoc
non tm̃ Heſiodo Demoſtheniqꝫ contigiſſe fabularemur: at
nũc ⁊ blandus ⁊ prudẽs: ⁊ laſciuus ⁊ pulcher apprimeqꝫ ve
recundꝰ eſt ⁊ pudicus ſupra annos niti videt̃. Sodalitatẽ
tenuit coniunctiſſimam cum. M. Portio Latrone rhetore
egregio a prima puericia vſqꝫ ad extremum eius vitę finem
Sub Marullo quidem vterqꝫ ſtudijs ꝓfęcit. Metronatẽ
philoſophum cũ in ſeceſſu Neapolitano eſſet audiuit: ſenex

iuniorem: vbi documēto fuit ſeni quoqꝫ diſcendum eſſe vel a
iuuenę ⁊ qđ vulgo ferť ꝓbauit. Prȩſtat diſcentem mori q̄ꝫ
ſtultum viuere. Delectabatur Seneca viſere rhetoras ⁊ ali
os alia percūctari. ⁊ cum id ſępe faceret incidit in ſcholā Te-
ſtij. Is ſibi tātum tribuebat vt orōnes ſuas orōnibus Cice
ronis p̄ferret ⁊ acrimonia quadam agēdi auditorio perfre-
quēti vtebatur. ſolebat ex cōſuetudīe dicere: ſi Thrax eſſem
Fuſius eſſem ſi pantomimus eſſem Batyllus: ſi equus: Me
liſſon ad quę Seneca ſubridēs ⁊ ſi cloaca eſſes magna eſſes
inq̇t. Ad qđ alluſiſſe videť Martialis eo ꝟſu. Nō eſt Teſti
us ille ſꝫ caballus. qꝛ Teſtius dixit ſi equus eſſem meliſſon
eſſem. Ingenio fuit facili ⁊ copioſo ſtudijſqꝫ plurimi ⁊ multę
rerum cognitionis. Aſtrologię admodum perit⁹. memoria
nō modo acri ſꝫ etiam mira: nam duo millia noīm: item ducē
tos ꝟſus eo quo audiuerat vel cōuerſo a fine ad initium or-
dine ſtatim ſe recitaſſe dicit. Velox ad complectēda q̄ memi
niſſe vellet nec min⁹ tenax qđ rariſſimis accidit ad cōtinēda
quę acceperat: p̄cipue viridiore ętate. Annis ꝟo grauiorib⁹
difficultati ſpirādi laborauit. aſſignato morbo: qđ Suſpiriū
ipſe: gręci Diſponeam appellāt. Obijt autē pꝛīcipat⁹ Ne-
ronis anno vndecimo ⁊ vt volūt biennio ante martyrium
apl̄oꝝ Petri ⁊ Pauli: anno ętatis ꝓpe ſexageſimo octauo.

De Odio Neronis in. M. Lucanū. Caput. xv.

f
Ama fuit. Fl. Sobrium cum centurionib⁹ occulto cō
ſilio neqꝫ ignorante Seneca deſtinauiſſe vt poſt occi
ſum opa Piſonis Neronem Piſo quoqꝫ interficereť quē
principem cōſtituerāt traderecturqꝫ imperium Senecę q̄ſi
inſonti ⁊ ad imperādum delecto claritudīe ꝟtutum ad q̄ vi-
deť Iuuenalis intendiſſe cum ait. Libera fideť populo ſuf
fragia: q̇s tam perdit⁹ vt dubitet Senecam p̄ferre Neroni
qua re intellecta Nero ſcrupulum aīo dempſit: tuti⁹ ratus.
Celeritatem rei maxime addidit Lucani odium: quem Cę
ſar exoſus proſtrauerat q̄ſi ęmulum glorię. audiuerat enim
gręce ⁊ latine declamare ſolitum: ciuerat potentē in foro ex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

actione cõtra Octauiũ ſagittam quẽ damnauit ꝙ Pontiã
cõfodiſſet. Hęc enim in grãm huiꝰ Octauij tum Tr. Pl. ⁊
pollicẽtis ſe cõiugem: viꝝ ſuſtulit: mox rem ꝓferre: ac differ
re: volũtatis paternę pręterto: re vera nundinabat̃ ⁊ expe-
ditiorem iam ſibi maritum q̃ſierat. Sagitta vt aĩo ſatiſface
ret tãdem vnicam noctem emercatꝰ eſt. ⁊ intromiſſus cum
vnico liberto: ancillam vulnerat: Pontiã occidit ⁊ mox vt
tribunatu abijt ſñia patꝝ lege Cornelia de ſicarijs cõdem-
nat̃. ſed Neronẽ plꝰ poeticę ſtudiũ incẽdit. nã cum q̇ Clini-
um Ruffum Niaben ſe ꝓnũciaturꝝ pollicitꝰ eſſet: ꝓnuncia
uit in theatro Pompei ĩ certamĩe pẽtetérico. Lucanus ꝟo
nihil ĩterponẽs ⁊ ipſe Orpheũ recitat ⁊ p̄latꝰ Neroni coro
nã a iudicibꝰ accipit. nõ tulit id Cęſar: cuiꝰ ingeniũ fuit non
hoĩm mõ ſed artium q̊ȝ principatũ vendicare prius cõuicijs
laceſſiuit: mox foro ⁊ theatro ĩterdixit. cuiꝰ etiam rei Papi
nius meminit in his phaleuticis. Ingratꝰ Nero dulcibꝰ thea
tris. Et noſter tibi p̄feret Orphꝰ. Quas ob res Lucanꝰ
cum ſe p̄mi odio aĩaduerteret adhęſit cõiuratis ſcripſitqȝ
tũc eos clariſſimos ꝟſus q̇bꝰ aĩm. ſuũ ad libertatẽ pronum
detexit. Cõſilio iuſſuqȝ deum trãſibis in orbem Magne tuã
ſummuſqȝ feret tua buſta ſacerdos. Corpꝰ em̃ Pompei ni
ſi extincta Julioꝝ familia Romã trãſferri nõ poterat. Fer
tur añ recitationẽ Orphei q̃ſi ꝓlucidũ quoddã fęciſſe multꝰ
in laudibꝰ Neronis q̃ oĩa experimẽta ĩgenij ſui appellabat.
pollicituſqȝ eſt ſe edituꝝ paulo poſt tres libros Pharſalię
quos quales videmus primos cum vxore emendauerat: re
liquos ſeptem vt de ſe Ouidius dixit emendaturus ſi licu-
iſſet erat. Ciuilia bella ſemꝑ deteſtatꝰ eſt vt in ſexto de Sę-
ua Cęſariano maximi nominis milite. Pronꝰ ad omne ne
fas vt qui neſciret in armis ꝙ magnum virtus crimen ciui-
libꝰ eſſet. Hoc eodem tempore Saturnalia ediderat ⁊ incẽ-
dium Troianum Priamiqȝ calamitatem ſimul ſyluarum
libros decem ⁊ Medeam tragędiam inchoauerat. Addunt
opus nomine Catacoſmon ⁊ ſalaticas fabulas decẽ ⁊ Hip
pamata proſa oratiõe ⁊ librum epiſtolarum ex Campania
qui omnes: eiꝰ ſcriptoris qui legit iudicio nõ faſtidiẽdi. Ta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

les tamen vt belli ciuilis acceſſio videantur. ſingulis quidē annis vires ſuas ī ſcribendo tentabat explorabatqꝫ adeo vt pręfatione quadam annos ⁊ eruditionem cum Virgilio cōparatus dixerit. Ecquātum mihi reſtat ad culicem? cum tamē intelligi vellet ſe iam longe ſupgreſſum. Tum Athenas ſtudioꝝ gratia adhortāte etiam Seneca ſe cōtulit ſed poſt aliquot menſes reuerſus auerſum Neronem experiebatur quare ī dicta cauſa ſenatu abijt: ⁊ patrem tūc ruſticātem vt res ſuas componeret ī vrbem reuocat: ꝑfecturꝰ mox in Hiſpaniam: ſed interea aduerſus pricipem neqꝫ dictis neqꝫ factis temperauit: adeo ꝙ cum in latrinis publicis quondam eſſet: crepitu edito hemiſtichium Neronis magno conſeſſorum aſſenſu ꝓnunciarit. Sub terris tonuiſſe putes: nec carmine infamatorio contra Neronem abſtinuit.

De Morte. M. Annęi Lucani Caput. xvi.

D Etecta cōiuratione cuiꝰ pene Lucanꝰ ſignifer fuerat: eius quoqꝫ cędes imperata eſt. Acilia. C. Acilij equitis Romani ⁊ oratoris (cuiꝰ olim nō mediocre nomē apud prouīcię ꝓconſules fuit) filia Lucani mater ſine abſolutiōe in ſupplicio diſſimulata eſt. nam Lucanꝰ ⁊. L. Quintilianꝰ et Tulliꝰ Senecio diu fateri renuere ſꝫ ꝓmiſſa impunitate corrupti. Lucanꝰ vt puto ī grām Neronis parricidę imprimis matrem Aciliā Quītilianꝰ Clytiū Gallum Senecio Annęū Pollionē amicoꝝ pręcipuos noīauere. Atqꝫ interim Nero recordatus Voluſij Proculi iudicio Epicharin teneri ratuſqꝫ muliebrē aīm imparē dolori tormētis dilacerari iubet. at illam nō ignes nō verbera peruicere: quin obiecta ꝑnegaret. Proſtridie ꝟo cum ad eoſdem cruciatꝰ retraheret. geſtamine ſellę reſtricto indidit ceruicem ⁊ corꝑis connixa pendere tenuem iam ſpūm expreſſit clariore exemplo libertina mulier cum equites Romani ſenatoreſqꝫ intactis tormentis cariſſima ſuorum pignora proderēt. Non omittebāt Lucanus ⁊ Senecio paſſim cōſcios edere. Annęum Senecā ⁊. C. Calpurniū Piſonē noīauerat priꝰ Natalis:

q̄obrem ei et Ceruario Proculo īpunitas tradita eſt. No
uio Priſco p amiciciam Senecę et Anneo Pollioni infa-
matis magis q̄ꝫ cōiunctis data exilia Cęſo Laterano conſu
le deſignato Anitius Cerealis ſuſtitut⁹ eſt collega Nero-
ne cui ac diuo vt templum e veſtigio pecunia publica erige-
ret in Senatu ſentētiam dixit. qd cum audiuit Nero auer
tēs omen minabūdus increpuit ꝛ ſibi illudi cōqueſtus eſt:
obſtitit autem: quoniam is deoꝝ honoꝛ principi non niſi cū
deceſſit habebat. At Lucanus codicillos ad patrē ſcripſit:
vt is arbitrio ſuo emēdaret. poſtea largiter epulat⁹ ad ſecā-
das venas medicum acciuit ꝛ cum extrema ſibi frigeſcere in
tellexit: verſus pnunciaſſe fert: q in ſe huiōi moriētis imagi
nem cerneret eos ipſe de milite ante fecerat. Nullo nomīe a
ſerpente Hęmorrhoide puncto in libro nono ſuę pharſalię.
Sanguis erant lacrimę quę cūqꝫ foramina nouit Humoꝛ:
ab his largus manat cruoꝛ: oꝛa redundāt Et patulę nares:
ſudoꝛ rubet: omnia plenis Membra fluūt venis: totum ē p
vulnere coꝛp⁹. Deceſſit autem pridie kalēdas Maij Silio
nerua ꝛ Attico Veſtino cōſulibus quo etiam Seneca: q̊ꝫ
idem Lucanus cōſul deſignat⁹ cum Plancio Laterano fu
erat. anno ętatis ſeptimo ꝛ viceſimo nondum finito ſepul-
tus eſt ī hortis ſuis: vbi tale potuit inſcribi diſtichum. Coꝛ-
duba me genuit rapuit nero plia ſcripſi. Quę geſſere pares
hinc ſocer inde gener.

¶ De bengenio Lucani Poetę et de morte Gallionis ꝛ fa-
to Melę. ¶ Caput. xvij.

SCriptoꝛ fuit varius copioſus ſublimis cōcitat⁹ et vt
Fabius Quintilianus cenſet magis oratoꝛib⁹ q̄ꝫ poe
tis imitādus. ſed ꝛ iudicio Petreij Grammatici hoc tātum
Virgilio inferioꝛ q ſtylum aliquādo frāgere ꝛ mutare nō
potuit ſemp em eſt idem: nec vllo vnq̄ꝫ acoꝛe ſuauitatem ni-
mis inoffenſam reſperſit. Diuus quoqꝫ Auguſtin⁹ in libro
cui⁹ index eſt de cōſenſu euāgeliſtaꝝ Lucanum declamatoꝛē
poetam appellat. Silius italicus quotānis ſepulchꝝ Vir
gilij quaſi ſacrarium aliquot viſere ſolit⁹ eſt. Ita Papini⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

natalem Lucani religioſiſſime ſolemniqꝫ ꝑuigilio ꝓſequeba
tur ⁊ ętate nr̃a Pomponi⁹ Lętus eiuſdem res hoc carmine
nobilitauit. Bethis habet natale ſolum ẽ annęa ꝓpago. De
genitore Mela dat mater Acilia terris: Vix luna octonos
cęlo ꝯfęcerat orbes: Cum me Roma ſui reſperſit Tibridis
vnda: Seruatumqꝫ foro traxit phęboqꝫ dicauit. Hic ſyluę
geminęqꝫ faces: reus inde ſagitta: Orpheus ingrati ſtimu-
lus liuorqꝫ tyranni: Dum ciuile nefas: aperit pharſalia nr̃ę
Inuidit famę Nero: ꝑ muſęqꝫ canẽtis Interrupit op⁹ gla
dio: veniſqꝫ refectis Aſſertore ſacros maculauit ſanguine
vult⁹. Lucani mortem ſequuta ẽ mors Galionis: hunc em̃
pauidũ ⁊ ꝓ ſua incolumitate ſupplicẽ increpuit Saluien⁹
clęmẽs in ſenatu etiã coram Nerone hoſtẽ ⁊ paricidam vo
cãs deum ĩ ſe man⁹ conciuit mortem ei⁹ in ſuam pñtiam dif-
ferẽte Nerõe. Is ille Gallio q̇ Tubij Octoni libros An-
tiphontis eſſe dicebat. ꝙ ĩ ill' multũ de ſuo ĩſcriptũ erat. huic
etiam obiectũ ꝙ in Fęnij Ruffi laudãdis ꝓbis nimius fue-
rat. Addã ea ne hui⁹ etiam cauſa mortis ignoreť. Nero iter
rogauit Fęnium cur ſacramẽti oblit⁹ eſſet. Oderam te inq̃t
vbi incẽdiarius vrbis et Hiſtrio Popeęqꝫ aurigator ⁊ pa-
ricida es matris. collaudatio hui⁹ conſtãtię mortẽ Gallioni
properauit. potuit ⁊ idem hic Gallio eſſe qui pręſes Achaię
Paulum apl'm liberũ eſſe iuſſit: cũ circũciſi in eum cõſpiran-
tes ad tribunal traxiſſent: vt in hiſtoria euãgeliſtę cernitur.
Sꝫ Mela ad tumultum reuerſus: dum exequi quę codicill'
Lucan⁹ mãdauerat: dum rem familiarem quam a Cęſare ĩ
dotem filię. L. Senecę impetrauerat: diligẽti⁹ colligere ſtu
det a Fabio Romano Lucani olim amiciſſimo ĩ iudiciũ tra
hiť adulterinas a ſilio ad patrem ſcriptas lr̃as Neroni tra
dit: quib⁹ lectis ꝓ patricida cõdemnatus ⁊ ipſe venas ſoluit
promptiſſima eo tp̃e ad mortẽ via. codicillis in. M. Opho-
niũ Tigillinum ⁊ Coſſutianũ Capitonem Tigillini gene
rum: magnã pecunię vim: vt cętera manerẽt: cõuertit. tum
addidit querelas ſe mori nullis ſupplicij cauſis. Iniquitas
exitij inhiaſſe eius opib⁹ Neronem apertiſſime oſtẽdit. Sꝫ
iam de ſtudijs Senecę loquamur

De Ingenio et eruditione. L. Senecę
Caput Decimūoctauū

ſ Eneca vt dicam quod ſentio int̄ pręcipuos oratores
nunq̄z habitꝰ eſt. plus quidē glorię Junius Gallio in hoꝝ fa
cultate fuit aſſequutꝰ ⁊ ſi is quoqȝ tinnitibꝰ orōnis ⁊ florido
genere dicēdi fucato: meretricioqȝ eloquutiōis ornatu vſus
eſt. ⁊ quātum ille lēta ⁊ nimis graui dcōne vtebaꝛ̄ tantum
hic cōcitata ⁊ ioculari laſciuiebat. Extitiſſe A. Galliꝰ teſtaꝛ̄
qui eum dixerit vulgari ⁊ ꝓtrita fuiſſe orōne. ſentētijs inep
tum ⁊ leuem: eruditione plebeia. Quintilianꝰ etiam de p̄cep
tore ſuo tale facit iudicium. Daꝛ̄ vitio ꝙ rerum pondera mi
nutiſſimis ⁊ puerilibꝰ ſentētijs fregerit ⁊ his dulcibꝰ vitijs
abūdauerit: nec ſine calumnia adiecit hęc. Multę quoqȝ et
magnę v̄tutes fuerūt in Seneca: vt plurimaꝝ rerum ꝯgni
tio in qua tamen aliquando ab his quibus inquirenda quę
dam mandabat deceptus eſt. ſed eiuſdem nationis homini
inuidiſſe diſſimulare non potuit. cur enim eo de moribus di
ſputante eum improbat ſtylum quem nihil magis q̄z argu
tię ⁊ ſententiarum crebritas ornat. fouit etiam infamiam. ⁊
id in libro octauo: vbi ſcriptum quod Nero ad Senatum
miſit occiſa matre Senecę aſſcribit. atqȝ illic repetitionem
laudat: quę eſt ſaluū me eſſe nec credo nec gaudeo. cum Ne
ro ſe periclitatum videri vellet. Sed et Gellius nititur om
nino e manibꝰ adoleſcētium excutere: nec me fugit Quintili
ani iudicium apud pleroſqȝ adeo valuiſſe vt de Senecę ſcri
ptis hęc iactare ſoliti ſint. Aedificium ſine cęmento in horū
numero Traianus Cęſar fuit. ſed ⁊ ante hos. C. Caligula
arenam ſine calce eſſe dicebat ⁊ cōmiſſiones meras damna-
tur in eo antiquitas aliquando: rariſſime tamen importune
repetita: veluti cum cęlos diceret et ſi. T. Lucretius in li-
bro naturalium ſecundo quis pariter cęlos cōuerteret: di-
xerit Quintilianus robuſtis iam et ſeueriore dicendi gene-
re ornatis legendum exiſtimat: et addit multa enim: vt di-
xi: probanda in eo: multa etiam admiranda: eligere modo cu
rę ſit. Sed idem alibi in philoſophia parum diligentem pu-
tauit: quia non ſectatus eſt ſententias gręcorum: egre-

gium tamē vitioꝝ inſectatorem fuiſſe fatetur. Sʒ age Frā-
ciſcus Philelphus inquiſitorem tam diligentem: criticum
tam ſeuerum nunq̇d pari talione hominem in pręceptorem
ſuū tam ingratum taxauit: qui ī vltima epiſtolarū libri ter-
cij ita de Quintiliano ſcripſit. Quātum ex eiꝰ ſcriptis anim
aduertē poſſumꝰ: nōnulla cōmoda p̄cepta artis habet. mul-
ta cōmemorat: multa colligit: ſʒ ita diſſimilis ſui eſt vt: q̄ ali-
os docet: ipſe ignoraſſe videat. verum cōcedamꝰ illi doctrinā
ſi ita libet omnino mouēdi partes delectādiqʒ nullas habet
Hęc ille. Ego vo terſiſſime ⁊ ſumme appoſite dixiſſe ſcripſiſ
ſeqʒ Quintilianum quātum iudicio aſſequi poſſum iudico.
ſed quę collegit nō multum laboris ei impoſuiſſe. nāqʒ maxi
ma eoꝝ pars nūc etiam alijs quādoqʒ vbis apud Ciceronē
legit ⁊ certe Ciceronis adiecit inuentis nō ipſe ſuo innixus
eſt robore. Gratior in p̄ceptorem Plinius Cęcilius q̇ ſemꝑ
Quintilianū eundē vt diſcipulꝰ pijſſime nomiat: caſtigatiſſi
męqʒ doctrinę fuiſſe: ampliſſimo teſtimonio ꝓfitetur.

¶ Quę ſcripſerit Seneca Caput. xix.

n Unc vero ſcripta Senecę recenſere libet: ſcripſit de
Remedijs fortuitoꝝ ad Gallionem fratrem librum
vnum. De Clęmētia ad Neronem duos. De beneficijs ſep
tem. De Ira tres. De Uita beata vnum. Cōſolationem ad
Martiam. Conſolationem ad Albinam matrem quam ex
ul Cyrni edidit. De Trāquillitate vnum. Quod in ſapien
tem nō cadit iniuria. De cauſis ciuilibꝰ. de artibꝰ liberalibꝰ.
de gubernatiōe mūdi ſingulos. de moribꝰ ⁊ de formula hone
ſtę vitę adulterini ſunt nam qui ſcripſit chriſtianus fuiſſe vi
det. Prouerbia etiam quę dicunt Senecę aut nō ſunt Se
necę aut miſturam habet. Cōſolatio ad Paulinum ſiue ad
Polybiū de Polybio liberto. C. Cęſaris cum ſcripto an
nexo de breuitate vitę ad eundem nō eſt. L. Senecę ſed. C.
Druſi filij Druſi Germanici qui Tiberium habuit patru-
um Auguſtum auūculum. M. Antonium auū Germani-
cum frēm natu maiorem ⁊ is qui ſcripſit tūc exulabat. talia
de ſe idicat ipſe liber: veꝝ ego poſterioꝝ temporum potius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

arbitror videlicet Priſciani vel circiter in pſona eiꝰ qui fue
rit ex Cęſarum familia. id cum ſtylꝰ ꝓdere mihi videt̃ tum
quędam dictiōes quę apud veteres infrequētes leguntur.
vt multotiēs ſeptem miracula orbis cōuerſatio compatior
Pręterea vbi legit̃ magnum miſeriarum meaꝝ ſolatium ē
videre miſericordiam eiꝰ. Seneca dixiſſet clęmentiam: cum
apud ſtoicos ita hęc a miſericordia differat: vt a ſupſtitione
religio. Scripſit etiam de coſmographia aliquot volumīa
vbi in ſitu indię eos arguit qui gangen dicūt ſeptem hoſtijs
deſcēdere ⁊ cum loquit̃ de ſitu ⁊ ſacris ęgypti circa ciuitatē
Sienen locum eſſe oſtēdit quem Philas vocāt: q̄ illic Iſis
placata fuerit. Scripſit etiam de naturalibꝰ queſtionibꝰ li-
bros pulcherrimos octo ⁊ quędam alia minuta. Epiſtolaꝝ
moralium quinqꝫ ⁊ viginti vtiliſſimū atqꝫ amęniſſimū opꝰ
ſed nō omnes eoꝝ libroꝝ partes extāt. Indicat hoc A. Gel
lius qui teſtat̃ Senecam ī viceſimo ſecūdo eplaꝝ in Enniū
in Ciceronem in Virgilium quędam ſcripſiſſe quę nuſquā
apparēt. Legunt̃ etiam eiuſdem libri aliquot declamationū
decem in manibꝰ ſunt ⁊ vt puto ipſi mutilati hominum īcu-
ria ſed nō exiſtimant̃ omnes vniꝰ: fertur ⁊ idem accidiſſe de
clamationibꝰ Quintiliani. nam Poſthumus iunior terciꝰ
a patre Cęſar et Auguſtꝰ appellatꝰ in declamationibꝰ adeo
diſertꝰ fuit: vt eius cōtrouerſię ſcriptis Quintiliani dicant̃
inſertę ⁊ idem Seneca in libro ſexto Quintiliani cuiuſdā
declamatoris memīt: quapropter quidā declamatiōes huic
attribuūt. Potuit autem is auus eſſe. M. Fabij Quintilia
ni et Romę rhetorem Fabio nepoti gradum facere. Fabio
certe ⁊ Flauius Domitianus Cęſar familiariter vſus ē ei-
qꝫ nepotum curam delegauit: cōſtituit autē ⁊ nouam ſcho-
lam ⁊ ex fiſco ſalarium: quę duo primo hominū Quintilia-
no Romę cōtigerunt. At Seneca declamatiōes ſuas An
nęo nouato ⁊ Annęo Senecę Melę filijs dicauit. ita index
adhuc habet in libris vetuſtioris manꝰ ſcripſit ⁊ aliquot li-
bros Progymnaſmatū ad pręexercitatiōes rhetoricas per
tinētes. Ego hos eos puto quos ſuperiꝰ declamationū di-
ximus: aut ſaltem quos appellauimꝰ de cauſis ciuilibꝰ. certe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

nūc horum non legūtur niſi fragmētaria quędam. Tragę/
dię etiam decem extant quaꝝ nomīa ſunt hęc Hercules fu/
rēs. Thieſtes. Oedipus cęc⁹. Hippolytus. Oedipus Al/
tera: Troas Medea. Agamemnon. Octauia. Hercules.
oethacus. Oedipus prior imꝑfecta legit̄: nec omnes eiuſdē
eſſe volūt ſed paucas ⁊ peiores. Octauiam ꝟo Senecę phi
loſophi fuiſſe nemo ſane mētis exiſtimabit q̇ attēti⁹ eam le
gerit: ſȝ ex eadem familia ali⁹ poſterioris. Duos fuiſſe omni
no in numero poetarum ſęculo ſuo teſtat̄ Martialis cum i/
quit Duoſqȝ Senecas vnicumqȝ Lucanum Facūda loqui
tur corduba: Et hęc claroꝝ virorū dinumeratio quam ſępe
facit at dubitare cogit de Quintiliano cum nuſquā int̄ Hi/
ſpanos eos recēſeat: certe miror q̄re tacuerit p̄ſertim cum ei
multum tribuerit nam de eo ita loq̇tur Quintiliane vagę
moderator ſummę iuuētę Gloria romanę quintiliane togę
Uerum ipſe Quintilianus Hiſpanos ꝓuinciales ſuos ap
pellat qua ex re ꝓculdubio ex Hiſpana gēte fuiſſe cōſtat ⁊ ſi
Euſebio credim⁹ ex familia Calaguritana. Atqȝ diu⁹ Hie/
ronym⁹ ex ea ciuitate fuiſſe ſcripſit ex qua etiam tpe Theo/
doſij Cęſaris Aur. prudētium Clęmētem latinum chriſti/
anū ⁊ nō ignobilem poetam floruiſſe teſtat̄. Sidonius quo
qȝ ex nr̄is nō infacūdus vtriuſqȝ Senecę elegater meminit:
ei⁹ verſus hi ſunt Non q̇d Corduba p̄potens alumnis Fa
cundū ciet hic putes legēdum. Quoꝝ vnus colit hiſpidum
Platona. Incaſſumqȝ ſuū monet Neronē. Orcheſtram
quatit alter Eurypidis Pictum fęcib⁹ Heſchylum ſequu/
tus Aut plauſtris ſolit⁹ ſonare Theſpin Cui poſt culpita
trita de cothurno Ducebāt olidę marē capellę. Sȝ ⁊ Qui
tilian⁹ de Philoſopho loquēs ſic ait. Omnem fere ſtudio/
rum materiam tractauit: nam ⁊ orōnes ſcripſit ⁊ ei⁹ dialo/
gi ⁊ poemata efferūtur. Nūc etiam legit̄ dialog⁹ de deſcēſu
Claudij in cęlum vbi pulchri ⁊ acuti ioci ſunt: ſȝ gen⁹ dicēdi
nō placet Idem Fabius aliq̇t exempla adducit de tragędijs
ſemperqȝ eundē videt̄ ſignare. Ita etiā declamationū vni⁹
meminit eodem nomīato auctore: atqȝ alio ī loco ſic loquitur.
Memini iuuenis admodum iter Pomponium ⁊ Senecā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

etiam de præfationib⁹ eſſe tractatum vbi Pomponium ſe-
cũdum intelligo latinoꝝ tragicoꝝ principem cum Seneca
etiã vt credi par eſt poeta ⁊ eodem philoſopho contendiſſe.
Contẽtio vero inter eos fuit de genere dicẽdi ſiue de modo
eloquutiõis an grad⁹ eliminat in tragœdia dici oportuiſſ; p
eo qđ eſt ſi recte cõijcio: exit domo. Extat ⁊ libellus epiſtola
rum: quę quibuſdam inuicẽ miſſę credũtur. ⁊ a Paulo apo
ſtolo ad Senecam et a Seneca ad Paulum indicium ma
gnę amicicię: ſed nõnulli multis ratiõib⁹ eam opinionẽ ex-
plodere nitunť: præcipueq; ꝙ caracther vtriuſq; ſcripti vni⁹
eiuſdemq; ſcriptoris eſſe videť. quodq; elegãtiam antiquita
temq; illam caſtigatiorẽ ſapere nõ videnť. Sed hi cõfligũt
cum ſcriptis Diui Hieronymi. Nam illaꝝ extat mentio in
ei⁹ opere de viris illuſtrib⁹. Ego litem hãc decidere non au-
ſim: quin de ea re id eſſe potuiſſe aſſentior qđ Hieronymum
conijci pt ⁊ decet exiſtimaſſe. S; et Auguſtinus in epľa ad
Macedonium memĩt epľaꝝ Pauli ad Senecam. fuiſſe vo
ipſum ĩ omnis gratos amicos liberalẽ Vel Iuuenalis oſtẽ
dit cũ ait. Nemo petit modicis quę mittebanť amicis a Se
neca. Alij ſanctorum catalogo adijciũt. alij mere ethnicum
vixiſſe cõtendunt

De ſentẽtijs Senecę   Caput. xx.

Sententias vero quis colligat: eſſet enim volumen p
ſe: ſed vt ex his aliqua noſtris rebus inſeram⁹ de deo:
de fato: de natura ⁊ de fortuna ſic ſenſit. Non intelligis in-
quit te cum dicis. Natura hoc mihi præſtat mutare nomen
deo. Quid enim eſt aliud natura: q; deus ⁊ diuina ratio to-
ti mundo ⁊ partib⁹ eius inſerta quotiẽs voles tibi licet ali-
ter hunc auctorem rerum appellare ⁊ Iouem optimũ ma-
ximum rite dices: ⁊ tonãtem ⁊ ſtatorem qui non vt hiſtori-
ci tradiderũt ex eo ꝙ poſt votum ſuſceptum acies Roma-
norum ſtetit a fuga: ſed ꝙ ſtant beneficio eius omnia ſtator
ſtabiliorq; eſt. hũc eundemq; ⁊ ſi fatum dixeris non mentie
ris cum fatum nil aliud ſit q; ſeries implexa cauſarum: ille ẽ
prima oĩm cauſa ex qua ceterę pẽdent: q̃cũq; voles illi nõia
ꝓprie aptabis vim aliquam: effectumq; cęleſtium cõtinẽtia

tot amplexiões eius pñt eſſe quot munera. hunc ⁊ liberum
patrem: qꝛ omnium parens ſit: Herculem qꝛ vis ei⁹ inuicta
ſit quã doqꝫ laſſata operib⁹ editis in ignem receſſura. Mercu
rium: qꝛ ratio penes illum eſt quocũqꝫ te flexeris ibi illũ vi/
debis op⁹ ſuum ipſe implet. Ergo nihil agis ꝗ te negas deo
debere ſꝫ naturę qꝛ nec natura ſine deo eſt nec de⁹ ſine natu/
ra ſed idem eſt vtrumqꝫ nec diſtat: ſiq̇d a Seneca accepiſſes
Annęo te diceres debere vel Lucio nõ creditorem mutares
ſed nomen: ſic nũc naturam voca fatum fortunamqꝫ omnia
eiuſdem nomĩa ſunt. Idem de morte. Mors eſt oĩm dolorũ
exolutio ⁊ finis vltra quam mala nr̃a non exeũt: quę nos ĩ
illam trãquillitatem in qua anteqꝫ naſceremur iacuimus re
ponit. Mors nec bonum nec malum eſt. De purgatiõe aĩoꝝ
ſic. Integer ille anim⁹ nihilqꝫ terris relinquens fugit: paulũ
ſupra nos cõmoratur: dum expurgant inhęrẽtia vitia: ſitũ
qꝫ omnis mortalis eui excutit. De mũdo et elemẽtis ſic: Ni
hil quo ſtat loco: ſtabit: omnia ſternet abducetqꝫ ſecum ve/
tuſtas: necabit omne aĩal orbe ſummerſo ⁊ ignib⁹ vaſtis tor
rebit incẽdetqꝫ mortalia: ſidera ſiderib⁹ incurrẽt ⁊ omni fla/
granti materia vno igne quicquid nunc ex diſpoſito lucet
ardebit. Fęlices aĩę ex ęterna ſorte cũ deo corpa in antiqua
vertentur elementa. De vita noſtra frequẽter dixit: Om
nis vita ſeruitium Dicebat eciam nos ab eo pendere cui qđ
optimũ in nobis eſt debeam⁹. De ſapiẽte ⁊ finib⁹ et v̇tutib⁹
atqꝫ affectib⁹ diſſerebat: vt exactę Stoicus. Hoſtis irę con
tra patrocinium Peripateticoꝝ. Pudorem ⁊ verecũdiam
probauit ſupra ſtoicum quod ⁊ Cicero in officialib⁹ ſuis fe
cit Lactantius imprimis eum carpit ſuper diffinitiõe philo
ſophię. De ſtatuis ſic aliquãdo ſcripſit in libris moralibus.
Simulacra deorum venerantur: illis ſupplicãt illis ſtipem
iaciũt fabros autem qui illa fecere cõtemnunt: quid inter ſe
tam cõtrarium ꝙꝫ ſtatuarium deſpicere ſtatuam adorare et
ne cõuictu quidẽ admittere qui deos tibi faciat. De quibuſ/
dam ſcriptorum etiam loquutus eſt: Homerũ quidem om
nia ſciſſe. Uirgilium nouiſſe res verbis ⁊ verba reb⁹ confer
re. Ouidium vero neſcire qđ benedixit relinquere. De Tul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

lio ſic dixit: Lege Ciceronē compoſitio eius vna eſt pedem ſeruat: curuat lenta. ⁊ eſt ſine infamia mollis ⁊ alio in loco. Quorundam non eſt compoſitio: modulatio eſt adeo plauditur: quid de illa loquar in qua verba differuntur. ⁊ diu expectata vix ad clauſulas redeunt quia in exitu lenta qualis Ciceronis eſt deuexa ⁊ molliter deſinens nec aliter ꝗ̄ ſoleat ad morem ſuum pedemq̄ꝫ reſpondens.

¶ De Nobilitate Cordubę ⁊ aliquę Hiſpanię.
¶ Caput viceſimum primum..

h ęc de Seneca et Lucano. ſed prius libet ꝗ̄ huic hiſtorię finem faciam de Corduba colonia romana ⁊ in Hiſpanijs prima: quędam notari pręcipueq̄ꝫ ex lectione Strabonis. Incolę inquit putantur ſapientia pręcellere: ⁊ litterarum ſtudijs antiquiſſime vſi ſunt: vt memorandę vetuſtatis habuerint volumina vatumq̄ꝫ antiquiſſimos codices leges quoq̄ꝫ verſibus conſcriptas ab vſq̄ꝫ annorum ſex millibus. Pręterea neq̄ꝫ vna fuere lingua contenti: nam in monumentis eſt Aſclępiadeum Myrleanum in Turdetanis litterarij ludi magiſtrum fuiſſe. ſed et Gręca vtebantur poeticamq̄ꝫ Cordubę agitatam nec Cicero tacet nec Seneca qui in declamatione Ciceroniana Ciceronis verba refert. ea ſunt in oratiōe pro Archia. Q. inquit Metellus pius vſq̄ꝫ eo de ſuis reb⁹ ſcribi cupiebat: vt etiam Cordubę natis et pingue ſonantibus atq̄ꝫ peregrinum aures ſuas dederet. Nunc vero plurimum armis eius incolę dediti ſunt. Philoſtratus ē auctor Apollonium Thyaneum Bethicam coluiſſe ⁊ eas vrbes quę Bethin attingūt. Bethis quidem fluuius eſt qui proxime Cordubam alluit ab ortu circumacto alueo pulcherrimum habet pontem: vbi ingēs rota ad leuādas aquas in canalem arci ſeruientem. Vrbis noſtra tempeſtate ciuium capita habet circiter duodecim millia Baſilicam primariam continet titulo ſemper virginis columnis nobilem: ſunt enim Mauro artificio ad delectabilem ꝓſpectum ſatis ingenioſe diſpoſitę ⁊ vltra numero ꝗ̄ mille ⁊ tre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

cētę:alię porphyreticę: alię Synadicę:aliquę etiam onychi
tides: ⁊ aliquę ex ophitico lapide .ingens earum numerus
ex Romanis ędificijs ſiquidem huiuſmodi res Theodoricꝰ
Liuphranduſqꝫ alijqꝫ Gotici atqꝫ Longobardi ⁊ deinceps
Rauennę exarhi principeſqꝫ barbari in varia loca tranſtu
lerunt. Ex hac ortos ciuitate tradunt pręclaros illos natu
ralium ſcriptores Auicennam: Auerrhoim. Rhaſim. Al-
bucaſſem vel Albubacherem. Aliabatã ⁊ Anampacem lin-
guę omnes Arabicę ſed ingenij pręcellentis: in quis pręni-
tet Auerrhois cum Arabes omnes naturali credatur ante
iſſe doctrina. Hinc etiam ⁊ Algazeles qui eadē dialecto me-
taphyſica ⁊ Alpharabius Albunaſar cognomento qui de
diſciplina militari ſcripſere. Hos ſequitur non vulgaris ſcri
ptor patria Gerundenſis: nomine Moſes: fato iudęus: pro
feſſione theologus. Sed hos omnes pręceſſit Zoar pręno-
mine Eben hoc eſt dominus: fuit enim rex Cordubenſium ⁊
princeps ſcholę quę Arabi gręca a gręca ⁊ arabum litteratu-
ra dicta eſt. Sed et Alphonſus rex primus Tabulam: qua
nunc vtimur numerariam aſtronomię digeſſit: oſtenditqꝫ
quod opus tamen alij referunt ad quendam Halim clariſſi
mum aſtrologum is cognomine dictus eſt Eben Rhagel.
quia ⁊ ipſe ex regulis fuit. Item alius Eben multi nominis
dictꝰ Arenos: rex Valentię eiuſdem generis qui libros de
animalium natura ęmulatione Ariſtotelis cõſcripſit ſatis
affluente copia. Eſt igitur clariſſima nobilitate ingeniorum
Hiſpania nec iam Italię Gręcięqꝫ cedit ⁊ vt liquido hoc ĩtel
ligatur libet mihi cuneum quendam hoc loco interſerere vi-
rorum illuſtrium. Mitto Viriattũ Luſitanum. mitto Mã
donium ⁊ Indibilim claros duces. an Traianus an Hadri
anus an Theodoſius Arcadius Honorius et Theodoſius
alter Romani cęſares pudendi fuere. Hinc Vlpiorum no
bile genus. hinc Melę iuricõſulti ⁊ iunior ⁊ ſenior. Regulo-
rum quoqꝫ familiam tradit Joſephus ex Corduba originē
habuiſſe. Unde cum alij multi tum is Hęmilius Regulus
qui in Caligulam cõiurauit. Silius Italicus ex Italica vr
be Bethicę Pompeius Trogus qui hiſtoriam tam vberē

ſcripſit Comus poeta ⁊ Junius Columella Gaditani. M
Martialis ⁊ Licinianus poetę celtiberi ex vrbe Bilbili. P.
Licinius Barcinonenſis ex Barcinone quoqꝫ claruit Ro
mę Surarum familia ſatis ampla Ualerianus et Prudē
tius ex Calagurio Decianus poeta ⁊ Julianꝰ orator Eme
ritenſis ex Tarrhacone Paulus Oroſius hiſtoricus qui
in patria diu vixit carthagine apud Aphros obijt ſed Ro-
mę ſepultus eſt in fano Euſebij ad Tropęa Marij. Auitꝰ
gręce eruditus vertit dogmata Luciani in latinam linguaꝫ
notiſſimus Oroſio Jſidorus varię eruditiōes ſed confuſa-
nec ex carthagine ſpartaria. Pactianus Barcinonenſis
Dexter item Pactiani epiſcopi filius: ad quem miſit dedica
uitqꝫ Hieronymus librum de viris illuſtribus: fuit is pręfe
ctus pretorio vt legitur in demonſtratiua eiuſdem contra
Rufinum. Fuit ⁊ Barcinonius Olympius qui ſcripſit ad
uerſus eos qui dicunt non inobedientia ſed natura inſertū
naturę humanę malū. Damaſus papa vt creditur ex agro
Gerundenſi: Leander frater Jſidori epiſcopus Hiſpalēſis
cui idem Jſidorus in dignitate ſucceſſit: ad quē mittit dicat-
qꝫ librum moralium diuus Gregoriꝰ Jtem Maximus Cę-
ſar auguſtanus epiſcopus ⁊ ex Hiſpania hiſtoricus. Jn his
nō ignobilis Braulio etiā Cęſaraugustanus: floruit Mau
ricio cęſare ad quem dicata ſunt collectanea naturalis hiſto
rię Jſidori. tum Julianus Toletanus tum Eutropius prę
ſul Ualentinus elegans ſcriptor cum Juſto eius fratre epi
ſcopo Jlergetano. Helius iuuencus preſbyter Cardinalis
qui euangelia heroico explicuit. Pręterea Hatylius Seue
rus de genere illius Seueri ad quem Lactantij duo epiſto
larum volumina ſcripta ſunt. ſcripſit is librum de vita ſua
nomine cataſtrophen et Ualentiniano principe obijt La-
tronianus quoqꝫ metrico opere veteribus comparandus:
cęſus eſt Treueris cum Priſcilliano Feliciſſio et Eucratio
a Factionis Hyctianę auctoribus. Fuit etiam ex Hiſpania.
P. Audientius qui ſcripſit opulētiſſimos cōmentarios cō
tra Manicheos Sabellianos Arrianos ⁊ photinios qui et
Bonoſij cognominati fuere. Jtem vt ad inferiora tempora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

deſcendamus Ramundus Barcinonenſis: quo adiutore i
Decretalium libris Gregoriꝰ papa vſus eſt ⁊ alter Ramū
dus Lullus ex inſulę maioribꝰ. Tum Lucianus Colom-
nius is maioribus obijt ⁊ ſepultus eſt. Sed ⁊ multi alij ob
ſcurioris nomīs quos recenſere tędio eſſet. Adijciam pic q̄z
aliquid gr̄a Culumellę: eundem Strabonem teſtari in vno
ętatis ſuę cenſu equeſtris ordīs Gaditanos viros quingē-
tos eſſe cenſos: quod in nulla tunc Italicarum vrbium pre
ter Patauinos euenit. Id volui notari vt q̄nta fuerit Hiſ
pania tum hominum claritudine: tum rerum omnium ſplē-
dore eo tempore cōijci poſſit: cum ex vna ciuitate: ⁊ quę i an
gulo orbis terrarum eſt ⁊ in oceano tanta nobilitas conſpi
ci potuerit. Nos vero hęc colligere ſcribereqꝫ ſuperſediſſe-
mus: ſi quę Fabius Ruſticus in hiſtoria complexus eſt ite
gra haberentur. Is enim vitam omnem Senecę diligentiſ
ſime conſcriptam ſuis inſeruiſſe hiſtorijs ab omnibus credi
poteſt qui Cor. Taciti legerūt annales. Scribēt vero alij
fortaſſe plura: ſed maiori diligētia accuratiuſqꝫ vt hiſtorię
veritas eluceat certum habeo fore pauciſſimos:

**Pauli Pompilij de vita Senecę ad Lopim de
canum Valentinum hiſtoria finit. Ex ſodalita-
te litteratorū ſancti Victoris et ſociorū in Qui-
rinali.**

Teſtimonium vitę Calliſti Tercij Pontifi-
cis Maximi pie integerrimeq; actę quocūq; ſuę
ętatis gradu.

¶ Paulus Pompilius ad muſam ſuam

q Ui nūc heroum meditaris carmina Clyo:
Dic age: num latios tentas ornare Catones:
Nunquid Ariſtidem: vel qui vi contudit omnem
Sparthani faſtum: libertatemq; redemit:
Et patrijs potuit fęlix occumbere Thebis.
An potius lętis pręconia cantibus illi
Adijcies: contra nymbos atq; ęquora terris
Omnibus eſt ingens cui condita lignea moles/
An qui iram auerſi modulatus Nablia flexit
Sępe dei: certe non fruſtra Barbyton aptas:
Concinnaſq; fides: admota comminus aure
Tentatis neruis: et hianti molliter ore
Nec tu etiam phębum dictura es: vanaq; priſcę
Numina culturę: cum nondum clara per omnes
Biſſenis terras tuba vocibus acta cucurrit
Ingenium tu muſa meum: cui dicere laudes
Eſt ꝓprium: dic quem nuꝑ tibi contigit altę
Ob mentis precium: ꝟtutes atq; retentas
Mirari: exemplum noſtrę admirabile vitę
Nimirum hic Alphonſus erit: ſic Setabis illum
Patria: ſed terno Calliſtum Roma vocauit
Ordine pontificum: Petri cū prora nataret
Temonem docto ceſſiſſe aliquā do magiſtro.
Borgia ꝓgenies antiqui ſanguinis: vnus
Nobilis hic atauis: doctrina: moribus: omni
Parte Melethęi digniſſimꝰ ore poetę.
Vera cano: quo fit verear ne ꝑmere: quicq̄d
Hiſtorię pariter: totꝰ teſtatur ⁊ orbis.
Dic rogo: quis nam hoīm noſtro qui tempore ſacris

Se dederit rebus ſponſa requieſcit in vna?
Huic ſatis vna fuit cõmiſſa Ualentia iuſto
Cum titulo: renuens apicem ⁊ vi pene coactus
Puniceum accepit: ſed ⁊ alti culmen honoris
Cui inhiant alij: potuit quoqꝫ ferre rogatus.
O cęcę mentes hominum: quas peſſima turbat
Ambitio: clauſa oſtendũt his artibus aſtra
Alphonſi modus ⁊ vitę frugalis honeſtas.
Nouerat ante tamen fortunę quaſlibet horas
Ipſe ſuę diuinitꝰ: ergo optauit ⁊ iſtis
Eſſe exemplo alijs in rebus. Deniqꝫ tractu
In toto vitę: quis regum fędera? pacem?
Quis bellis curat poni feruentibus arma?
Quis pacat populos? quis Conciliabula ſoluit?
Semper ad hęc pſ̃to eſt Alphonſus Borgia: terra
Atqꝫ mari: nũc ad zephyꝝ: nũc miſſus ad Eurum:
Nunc recta ſeptem legatus ad vſqꝫ Triones.
Uerum quo raperis? ſatis eſt iam muſa canatur
In Turcas odium: belliqꝫ impigra voluntas.
Sancte ſenex: cęlo ſtatim ſubiture parabas
Tu ne arma in Turcas? Bizanti tu ne putaſti
Magnanime atqꝫ inuicte ſenex munimina poſſe
Iam per te redimi ſcythicis defenſa ſariſſis?
Sed iam te reddit cęlo octogeſimus annus.
Mitte libros: legiſti iam ſatis. I. pete vultus
Diuinos: illic tibi contemplare tuendo
Lecta: ⁊ apud ſummũ noſtri reminiſcere regem:
Nos quoqꝫ quo capiat ſtellantis regia cęli.
Sint hęc pauca ſatis Elyo: iam Barbyton intra
Thecam conde ſuam: et ſerua: cras plura canemus

¶ Sylua Alphonſina finit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Vita ſenece Explicit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]

Paper mark 1484 Lemm Vol 2 p XIII fig 3 -
P & Flower 1484

Incipit

opusculum tripartitum de decem
preceptis per m J gerson

168 G 30 / 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 G 30 [1]